Azg

Azg armenian daily

9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1994. ՈՒՐԲԱԹ # 236 (739)

Բենզին՝ լիտրը 200 դրամով

ՀՀ նյութական ռեսուրսների նախարարությունը տեղեկացնում է, որ Երևանում շարունակվում է բենզինի վաճառքը լիտրը 200 դրամով: Այն կարելի է ձեռք բերել ինչպես ստացիոնար, այնպես էլ շարժական լցակայանում: Վերջիններս տեղակայված են Հերացու, Քոչարի, Լենինգրադյան փողոցներում, Կիևյան և Հայրապետի կամուրջների մոտ, ոստիկան կրկնակի, մարզահամերգային համալիրի, լամպերի գործարանի, բուսաբանական այգու, Նորքի զանգվածի «Ռենիվերսալի», Երևանյան լճի, Չեչոտնի ուսանողական հանդուցարանի, «Հրազդան» մարզադաշտի, Հյուսիսային ավտոկայանի (Մեսրոպի մայրուղի) մերձակայքում: Շարժական լցակայանների աշխատանքը սկսվում է առավոտյան ժամը 10-ից:

Վարչապետը Մոսկվայում ԱՊՀ երկրների նիստին

ՀՀ կառավարության մամլի ծառայությունից հայտնեցին, որ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի գլխավորությամբ կառավարական ուղևորությունը մեկնել է Մոսկվա, մասնակցելու այսօր դեկտեմբերի 9-ին ԱՊՀ մայրաքաղաքում կայանալիք ԱՊՀ անդամ պետությունների կառավարությունների ղեկավարների նիստին:

ՄԵԾ ԵՂԵՌՆ-80

Միացեալ յայտարարութիւն Հայկական ցեղասպանութեան 80-ամեակին առթիւ

Ազգային դասական մեր երեք կուսակցությունների միջև 1965 թ-ից Մեծ եղեռնի 50-ամյակի օրերից սկսված համագործակցությունը Հայ դատի հետապնդման և Ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գծով շարունակվում է անխախտ: Հատկապես կար տարբերվեին, ինչպիսին է առաջիկա տարին՝ Մեծ եղեռնի 80-ամյակը, դասական երեք կուսակցությունների գերագույն մարմիններն են լինում * սահմանելու կուսակցական և համաժողովրդական ոգեկոչման հանդիսությունների, բոլորի և գիտական ու հասարակական այլազան միջոցառումների: Այդպես նաև այս անգամ. Մոսկիս-դեմոկրատ Դաշնակցության կուսակցության Կենտրոնական վարչությունը, Հայ յեղափոխական դաշնակցության Բյուրոն և Ռամկավար ազատական կուսակցության Կենտրոնական վարչությունը խորհրդակցություններից հետո որոշել են հանդես գալ սույն հրատարակվող հայտարարությամբ: Հիշեցնենք նաև, որ Մեծ եղեռնի 80-ամյակի առթիվ ամիսներ առաջ Հայաստանում կազմվել էր նաև պետական հանձնաժողով ՀՀ նախագահի գլխավորությամբ, որից խնամքով դուրս էին քաղվել ոչ միայն մեր դասական, այլև մնացյալ բոլոր կուսակցությունները, ինչպես նաև սիրոմահաց կազմակերպություններն ու մարմինները, ինչը արդարացի դժգոհության տեղիք էր տվել հասկացող սիրտերի շարքերում:

1995-ի Ապրիլի 24-ը 80 ամեակն է հայության դեմ 1915 թուականին գործադրուած ցեղասպանութեան, Թուրքիոյ կողմէ, որ բնաջնջեց տարբեր երկու միլիոն հայ, ամայացուց ամբողջ Արեւմտահայաստանը իր բնիկ տարրն եւ իւրացուց անոր դասական հայրենիքը:

Ի հեռուկս այն իրողութեան, որ մի ցազգային համայնք ցեղասպանութիւնը կը նկատէ մարդկութեան դէմ գործուած ոճիր, միջազգային ատեաններու եւ խորհրդաժողովներու կողմէ նուիրագործուած է մարդու իրաւանց եւ ազգերու ինքնորոշման իրաւունքը, կը մերժուի հողային բռնագրաւում, այսօր, դարուս Ա. ցեղասպանութենէն եւ մեր ժողովուրդի հայրենազրկումէն ուր տասնամեակներ եսմ, ոճիրը դեռ կը մնայ անպատիժ եւ անհատոյց: Ընդհակառակն, միւս կողմէ ոճրադարձ տերութիւնը կը ջանայ հայու հետ չքողուլ բռնագրաւեալ Արեւմտահայաստանի մէջ, ուր յատուկ ծրագրումով կը խանգարին դասական ու խաղաղարարական անգնահատելի արժէք. ներկայացնող կոթողներ:

Միջազգային համայնքի դատապարտելի լռութիւնը, անտարակոյս, ա նուղղակի հաւաքերութիւն կ'ընծայէ ժամանակակից Թուրքիոյ, որ ոչ միայն կուրանայ իր նախորդներուն ոճիրը, այլեւ կը դիմէ նոր յանցագործութիւններու, հետեւողականօրէն հետապնդելով իր փանթուրական երազին իրականացումը, որուն առաջին քայլերը հայուն ու Հայաստանի ընդմիշտ բնաջնջումն է, ինչպես կ'ապացուցէ հայաբնակ Արցախը հայաթափելու դաւը, որ շարունակութիւնը կը կազմէ Մեծ եղեռնին:

Մէկ կողմէ Թուրքիոյ ուրացումները, իսկ միւս կողմէ մեծ տերութեանց բռնած շահադիտական, հաճոյակատար ընթացքը բարէ դէտերութեան նկատմամբ, տասնամեակներ ամբողջ դատ ճառ հանդիսացան, որ Հայկական Դատը մնայ անկոյծ, իսկ յանցագործը շարունակէ գործել անպատիժ, ար համարհելով միջազգային ի զօրու ա մեն՞օրեայ ու կանոն:

Այսուհանդերձ, որքան ալ երկար տեւէ մեկուն միջազգային կարծիք մոլորեցնող, իսկ միւսներուն ալ ոճիրին հանդէպ լռութիւն պահող դաւը, այսօր՝ եղեռնի ութսունամեակին առթիւ, բովանդակ հայութիւնը, վերջապէս կանգնած ազգային ազատ ու անկախ դեպանութեան սահմանների դիրքերու թէ Սիւրոքի մէջ, կոչուած միանամուտ ծառայումով յայտարարելու միջազգային ատեանին, որ Հայ նեղասիրտ ազգ չարամանցելի է:

Հայ ժողովուրդը, որպէս մէկ եւ անջնջելի ամբողջութիւն, հոգան է ու կը մնայ անդրդուելի դիմադրելու

Այս ճակատագրի գուրարը վերջ դիտի յունենայ այնքան ատեն, որ արդար հատուցում չէ կատարուած մեր նահատակ ու իրաւազուրկ ժողովուրդին:

Դիմելով միջազգային բոլոր ատեաններուն, աշխարհի տէրութեանց եւ բարի կամեցողութեան տէր մարդոց, ակնկալելի հան երբեմ միակամ ու հաստատակամ, բովանդակ հայ ժողովուրդը կը դիմանցէ, որ ճանչցուի ու դատապարտուի գործուած ցեղասպանութիւնը եւ բռնախլուած բոլոր իրաւունքները վերադարձուին իրենց միակ ու անփոխարինելի իրաւատիրոջ հայութեան:

Միջազգային հիմնարկներու եւ առաջին աթոռ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութենն ներս, Աղանիվութեան խորհուրդի մեծերէն, եւրոխորհուրդէն ու մարդու իրաւանց դատարան յանձնաժողովներէն հայութիւնը կը դիմանցէ, լոկ ու դարգարդես, որ գործադրութեան դնեն իրենց իսկ կողմէ նուիրականացուած սկզբունքները, որոնք կը դատապարտեն ցեղասպանութիւնը, հայրենազրկումը, ազգի ու մարդու իրաւունքներու ամէն բռնաբարում, ազգային փոքրամասնութիւններու բնաջնջում:

Կոչ կ'ընենք նաեւ մեր բարեկամ եւ յատկապէս մեզի բախտակից տերութեանց ու ժողովուրդներուն, որ աեւ լի գործուն զօրակցութիւն բերեն հայութեան բռնախլուած իրաւունքներու ձեռքբերման մեր դայրարին, որ ազատութեան ու արդարութեան ծարաւի բոլոր ժողովուրդներուն եւ մարդոցն է միաժամանակ:

Եղեռնի ութսունամեակը առիթ է, նոյն ատեն, վերանորոգելու մեր հաւատարմական ուխտը հանդէպ հայկական դահանջատիրութեան, անոր յաջողութեան համար ոչ մէկ զոհողութեան առջեւ կանգ առնելու վճռական յանձնառութեամբ: Ուստի, կոչ կ'ուղղենք, որ ամէնուրեք, համայն հայութեամբ՝ եկեղեցական իշխանութիւններով, կուսակցութիւններով ու միութիւններով գործենք, ցեղասպանութեան 80-ամեակի միասնական ոգեկոչումով, ապեի դիմեն եւ ուժական համագործակցութեամբ, ամէն բան վեր գերադասելով համազգային, գօտեղնդուած մեր ազգային նուագոյն նուաճումներով եւ այն հաստատ համոզումով, որ հայուն դատը արդար է, իսկ արդար դատ մը ուր կամ կանուխ եր յաղթանակի. անդայմանօրեն:

Ի Պ. Ն. Պ. ՊՈՒՐՍԱԼԻԱՆ,
ՍԱՐԳԻՍ ԱՍԼԱՆՅԱՆ
Հ. Ա. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
Ռ. Ռ. ՀԱՅ ԴԱՏԻ ԿԱՆԱՆՑ
ՍԱՐԳԻՍ ԱՍԼԱՆՅԱՆ

8 Դեկտեմբեր 1994

ՆԻԿՈՍԻԱ

Բաբկեն Արարքցյանի այցը Կիպրոս

Հայ եւ հույն ժողովուրդների բարեկամության ոգով

ՏԻՐՈՅ ՏԵՐ-ԹԱՔԵՈՅԱՆ
Մեծագոյն թղթակցությունը

ՆԻԿՈՍԻԱ, 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ: Հայաստանի խորհրդարանի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի Կիպրոս այցն սկսվեց հայ և հույն ճակատագրակից ժողովուրդների բարեկամության ոգուն համապատասխանաբար ծեր ոգեկոչական, բայց բովանդակության հարազատ ու մտերմական:

«Ոչ միայն Կիպրոսի հայերին, այլև աշխարհի բոլոր հայերին համարում եմ մեր եղբայրներ, որովհետև նրանք մեր հարազատներն են», այս խոսքերով Կիպրոսի խորհրդարանի նախագահ Այնիսխ Դալանոսը դիմավորեց հայաստանցի իր ոգեշնչակցին ու նրան ողջունեց ոգեսիրությամբ: Լարնակայի օդանավակայանում: «Կարիք չկա շեշտելու այն մոտիկ և անկեղծ հարաբերությունները, որոնք միացնում են մեր երկու ժողովուրդներին», ասաց նա և շարունակեց. «Էրթելիական զգում արտահայտությունը Բուենոսայրեսում ստեղծվելուց հետո հայ և հույն ժողովուրդները զոհերն են եղել գեղասպանության: Սակայն, դժբախտաբար, երկու չասի և երկու կբիս մոտեցման դարձառով համաշխարհային հասարակական կարծիքը դեռևս չի ճանաչել այդ ահռելի անիրավությունները, որոնք գործվել են մեր ժողովուրդների դեմ և ոչ մեկ ջանք է կատարվել ողջունելու դրանք: Հետևաբար մեր դայրը նույնն է և մեր ջանքերը դեմ է լինեն փոխադարձ, միջազգային օրենքների և դարձանագրերի շրջանակներում»:

Այս մտքերով ողջունելով բարեկամ երկրի ներկայացուցչին, Այնիսխ Դալանոսը բարի գալուստ մաղթեց նրան և ողջունող դասվիրակությունը, որի կազմում էին Արման Կիրակոսյանը, Մարաս Այնեսանյանը, Մենակ Գաբրիելյանը, Ռոբերտ Այնիսանյանը և Վարեն Ղազարյանը:

Տես էջ 2

ԱՆՑՈՒՂԱՐՁ

Էներգամատակարարումը կփոխվի շաբաթվա վերջում

Հայաստանը Ռուսաստանից գազ չի ստանում

Հանրապետությունում շարունակվում է դրսևորվել բնակչությանը էներգամատակարարման նախկին մեկնաբանությունը: Դեռևս հաստատված չեն էներգամատակարարման գրաֆիկի փոփոխման կոնկրետ ժամկետները, որովհետև դա կախված կլինի հանրապետության մտնող գազի հանակից: Այնուամենայնիվ, համաձայն ՀՀ դեպարտամենտի, մինչև շաբաթվա վերջ հնարավոր կլինի ավելացնել բնակչության էներգամատակարարման ամսական ժամանակը:

Մյուս կողմից, դադարեցվել է Հայաստան մտնող դրսական գազի հոսքը: Համաձայն ՀՀ կառավարության մամլի ծառայության դեկավար Վլադիմիր Մանուկյանի հաղորդման, Հայաստանը ռուսական գազ ստացել է ընդամենը 2 օր: Ներքին գազի հոսքի վերսկսումից հետո դադարեցվել է ռուսական գազի ստացումը: Ներկայումս, ՀՀ կառավարության մամլի ծառայության տվյալներով, Հայաստան է մտնում շուրջ 2 մլն խմ. գազ: ՓՈՒՍ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Խաղաղարարների կազմում կլինեն ուկրաինացիներ

ԿԻԵՎ, 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓՈՒՍ: Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի հայտարարել է, որ ուկրաինացի զինծառայողները կմասնակցեն ԵԱՀԿ հովանու տակ անցկացվելիք խաղաղապահի գործողություններին, այդ թվում Լեռնային Ղարաբաղում եւ Աբխազիայում: Վերջերս ԱՄՆ կատարած այցի ժամանակ հանդիպելով «Ամերիկայի հայկական համագումարի» ներկայացուցիչներին նա ասել էր, թե ուկրաինացիները չեն մասնակցի դարաբաղյան հակամարտության՝ գոտում իրականացվելիք խաղաղապահ գործողություններին, եւ որ Ուկրաինան շարունակելու է զենքի վաճառն Ադրբեջանին:

ՌԴ անվտանգության խորհուրդը Չեչնիային զինաթափության է կոչում

ՄՈՍԿՎԱ, 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓՈՒՍ: Ռուսաստանի անվտանգության խորհուրդը կոչ արեց դինել բոլոր տեսակի մանապրական ճանապարհներին Չեչնիայի հակամարտող կողմերին զինաթափելու համար: Այս հայտարարությունը տարածել է խորհրդի անդամ, Դաղստանի խորհրդի նախագահ Վ. Շամիլկոն: Հայտարարության մեջ ուղղակիորեն նշվում է, որ Չեչնիայում սակա ապօրինի զինված խմբերը դեմ է զինաթափվեն եւ չեզոքացվեն: Ռուսաստանը մեծ բվով զորք ու տեխնիկա է կուտակել Չեչնիայի սահմանի մոտ այն բանից հետո, երբ Մոսկվայի ուղակցությունը վայելող ընդդիմադիրները չկարողացան տարածել Ջոխար Դուդայևին:

Տես էջ 3

Թուրք գեներալն ընդունեց, որ զեմ են ուղարկում մահմեդականներին

ՏԵՐՈՒ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ
Հատուկ թղթակից

ԼՈՆԴՈՆ, 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ: «Թուրքիան միայն մեղմ ձեռով միտեց անպայմանորեն բաբաթվա այն հիմնադրամները, թե Մեկնարան Բոսնիայի մահմեդականներին զենք է մատակարարել, միեւնոյն ժամանակ մոռանալով Միացյալ Ազգերի խաղաղարար ուժերում: Այս մասին Սունդայ թայմզ հանդարեց The Independent-ի լրագրող Հյու Փոսնիի: Նշելով, թե Թուրքիայի նախկին զորահրամանատար Դոգան Գյուրեշը իր մասնամասնությունն է հայտնել զենքի գաղտնի մատակարարման մասին: Գեներալ Գյուրեշը նշել է նաեւ, թե ուղարկվող զենքի 90 տոկոսը բռնագրավվել է խորվաթների կողմից Թուրքիայի գնված ուժերի հրամանատարությունն իր հերթին հերքել է զենքի մատակարարման մասին բոլոր լուրերը: Արգործակալարարության ներկայացուցիչը հաստատել է, թե այդ մասին որեւէ տեղեկություն չունեն:

«Ակցանեմեն մեզ ինչպես նաեւ ամբողջ Բոսնիայի համար եմ եմ բարդ վիճակի. բայց դրա հետ մեկտեղ մենք հավատարիմ ենք Միավորված Ազգերի ուժերին», նշել է արտգործնախարարի բանբերը:

ՆԱՏՕ-ն արագացնում է ՄԱԿ-ի ուժերի դուրսբերումը

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, WSJ, Առնելով ռեալ, Փաստ: ՆԱՏՕ-ի անդամ 16 երկրների ներկայացուցիչները հանձնարարեցին վերջին հարց բարձրացնելու իրենց կառավարություններում, թե որքան զինվոր եւ տեխնիկա կարող են տրամադրել Բոսնիա-Հերցեգովինայից ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժերի դուրսբերման գործողությունը նոպատելու համար: Հանդարտ որ 16 երկրների մեծամասն ներկայացուցիչներից եւ ոչ մեկը «կարդալ սարդարտա կիներին» դուրսբերումը չի հանձնում անկասկածելի, բայց բոլորն էլ ընդգծում են, որ ուսումնասիրված ծրագիր է պետք նման անհրաժեշտություն ծագելու դեպքում: Նրանք հեռագիրն ավելի են հանձնվում, որ նման դուրսբերումը տեղի կունենա բռնանման մթնոլորտում եւ պատերազմի բոցերի մեջ գտնվող այդ երկրից 24 հազար խաղաղարարների դուրսբերումը կդանդաղի առնվազն 3 դիվիզիա կամ 20 հազար զինվոր եւ սրա, ինչպես նաեւ տրանսպորտային օդուժ եւ ծովային նավատորմ: Մինչ այդ, ՄԱԿ-ը սկսեց նախապատրաստել մի հանձնարարություն, որում նշվում, թե ինչպես բանակցությունների խաղաղարարների դուրսբերումը, սակայն նրանք մեջ են դրվում գերերի նոր դիրքերի նոր դիրքերի: Արդյունքում, ՄԱԿ-ը լրջորեն մտադիր է տեղի տալ Սարաեւոյի ծառայությունների դեմ: Սարաեւոյի ծառայությունների օգնության տեղափոխումը

digitised by A.R.A.R.@

տեղական

ԿԻՊՐՈՍ

Հայ եւ հույն ժողովուրդների բարեկամության ոգով

Սկիզբը էջ 1

Իր ողջույնի խոսքում ինքն էլ անդրադառնալով հայ կիպրական բարեկամությանը, Բարկեն Արարքյանն ասաց. «Այն դիվանագիտական գինիզմը, որով վերաբերվել է աբխազիայի հանրությունը մեր խնդիրներին, մեզ ոգեւորում է ավելի միասնական լինել: Ես բաց ուրախ եմ, որ Հայաստանի անկախության հռչակումից հետո Հայաստանն ու Կիպրոսն ամեն տեղ միշտ միասին են հանդես գալիս եւ նույն մոտեցումներն ունեն բոլոր խնդիրների վերաբերյալ: Ինձ բախտ է վիճակվել միջազգային շատ կազմակերպություններում աշխատել Կիպրոսի ղեկավարությունների եւ անձամբ ոգեւ. Ղալանոսի հետ, եւ ես հույսով եմ, որ այս մեր այցը Կիպրոս էլ ավելի կնպաստի մեր երկրների միջեւ հարաբերությունների ընդլայնմանն ու խորացմանը: Ես հույս ունեմ, որ մոտ ժամանակներում հնարավորություն կունենանք ընդունելու Կիպրոսի ղեկավարությանը Հայաստանում: Մեր ժողովուրդը ջերմությամբ կընդունի Կիպրոսի ներկայացուցիչներին: Եթե Կիպրոսի համար ամենամեծ բարեկամ երկիր, բառը լավ չի արտահայտում այն կապերը, որոնք առկա են մեր երկու ժողովուրդների միջեւ: Ես հույսով եմ, որ Կիպրոսում հայկական համայնքն էլ ամեն ինչ կանի, որպեսզի մեր երկրներն էլ ավելի մոտ լինեն, էլ ավելի մեծ բարեկամներ լինեն: Սա եկել է դարերի խորից եւ պետք է ամրակայվի դարերում»:

Այսօր հայկական ղեկավարությունը կայցելի Կիպրոսի խորհրդարան, Մեյզոնյան կրթական հաստատություն, կունենա մի շարք հանդիպումներ:

ՍՊԻՏԱԿ

Քոկսն այցելեց աղետի գոտի

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Հայաստան ու Ղարաբաղ կատարած 23 այցերի ընթացքում առաջին անգամ բարոնուհի Քոքսայն այցը հանձնակալ երկրաշարժի տարեդարձին: Այդ առթիվ Մեծ Բրիտանիայի Լորդերի պալատի անդամն իր ուղեկիցների հետ մեկնեց Սպիտակ: Նա ծաղիկներ դրեց 88 թվի երկրաշարժի զոհերի հուշահամալիրին:

Սա Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան դոկտ. Ռեզայի ելույթի առանցքն էր երեկ ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի նախաձեռնությամբ կայացած հանդիպմանը, որին մասնակցում էին նաեւ դասախոսներ, բոլոգական մշակույթի գործիչներ: Ամենայն գիտականորեն վերլուծելով երկու ժողովուրդների պատմական, լեզվամշակութային առնչությունները, բանավոր կենտրոնական առնչությունները, որոնք դեռ հաղորդեց նաեւ, որ Իրանը Հայաստանի ստրատեգիական, մշակութային եւ տնտեսական բարեկամն է եւ ոչ տակտիկական «ի հակադրություն որոշ ոլորտների, որոնք հայերին օգտագործել են որոշ հակառակորդի հարվածելու կամ բոյկոտելու գործիք, շահագործելով հետո նրան միայնակ բողոքելով, ինչին ականատես եղանք առաջին համաշխարհային պատերազմից հետո...»:

Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանը, նա նշեց, որ Իրանն ինքը հայտնվելով ուրախ պատերազմված ու անցանկալի պատերազմում եւ մարդկային հսկայական կորուստներ տալով (նա զոհերի թվում նշեց նաեւ իրանահայ վիրավորներին), լավ գիտե խաղաղության, ինչպես նաեւ անկախության ու կայունության գինը, ուստի հակամարտության հենց սկզբում հանդես եկավ խաղաղության միջնորդի դերում, եւ այժմ էլ պատրաստ է մասնակցել ամեն տեսակ միջնորդական առաքելություններին, որոնք կհանգեցնեն վերջնական խաղաղության: Ինչպես նաեւ պատրաստվում ու հավանություն է այն բոլոր միջնորդությունները, որոնք կաջակցեն խնդրի վերջնական կարգավորմանը:

Ինչ վերաբերում է Ստրասբուրգի ադրբեջանցիների մասին տեղեկություններին, նա հայտնեց, որ զանգվածային լուսավորության միջոցներն այստեղ խեղաթյուրիչ դեր են կատարում: Վերջերս Հայաստանում գտնվող ԵՍՀԽ ներկայացուցիչն դեսպանատանը ներկայացրել է Ստրասբուրգի զանգվածային լրատվության ուղերձը, որում նշվում է, որ ատրպատականցիներ մեկ հարյուրյակ ունեն Իրան անունով, եւ մեկ վարչակարգ Իրանի Իսլամական Հանրապետության վարչակարգը:

Ի դեպ, հարցրեց, ինչպես նշեցին ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրեն, ակադեմիայի փոխնախագահ Գագիկ Սարգսյանը եւ ինստիտուտի փոխտնօրեն, դոկտոր Նիկոլայ Հովհաննիսյանը, նոքանք ունի երկու երկրների միջեւ գտնվող ԵՍՀԽ ներկայացուցչի դեսպանատանը ներկայացրել է Ստրասբուրգի զանգվածային լրատվության հարցերի, փոխգործունեության հանձնաժողովի նամակը, որում նշվում է, որ ատրպատականցիներ մեկ հարյուրյակ ունեն Իրան անունով, եւ մեկ վարչակարգ Իրանի Իսլամական Հանրապետության վարչակարգը:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Նիֆար Համիդ Ռեզա. «Իրանը շարունակ մնացել է որպես Հայաստանի իսկական բարեկամ»

տակտիկական բարեկամն է եւ ոչ տակտիկական «ի հակադրություն որոշ ոլորտների, որոնք հայերին օգտագործել են որոշ հակառակորդի հարվածելու կամ բոյկոտելու գործիք, շահագործելով հետո նրան միայնակ բողոքելով, ինչին ականատես եղանք առաջին համաշխարհային պատերազմից հետո...»:

Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանը, նա նշեց, որ Իրանն ինքը հայտնվելով ուրախ պատերազմված ու անցանկալի պատերազմում եւ մարդկային հսկայական կորուստներ տալով (նա զոհերի թվում նշեց նաեւ իրանահայ վիրավորներին), լավ գիտե խաղաղության, ինչպես նաեւ անկախության ու կայունության գինը, ուստի հակամարտության հենց սկզբում հանդես եկավ խաղաղության միջնորդի դերում, եւ այժմ էլ պատրաստ է մասնակցել ամեն տեսակ միջնորդական առաքելություններին, որոնք կհանգեցնեն վերջնական խաղաղության: Ինչպես նաեւ պատրաստվում ու հավանություն է այն բոլոր միջնորդությունները, որոնք կաջակցեն խնդրի վերջնական կարգավորմանը:

Ինչ վերաբերում է Ստրասբուրգի ադրբեջանցիների մասին տեղեկություններին, նա հայտնեց, որ զանգվածային լրատվության միջոցներն այստեղ խեղաթյուրիչ դեր են կատարում: Վերջերս Հայաստանում գտնվող ԵՍՀԽ ներկայացուցչի դեսպանատանը ներկայացրել է Ստրասբուրգի զանգվածային լրատվության հարցերի, փոխգործունեության հանձնաժողովի նամակը, որում նշվում է, որ ատրպատականցիներ մեկ հարյուրյակ ունեն Իրան անունով, եւ մեկ վարչակարգ Իրանի Իսլամական Հանրապետության վարչակարգը:

Ի դեպ, հարցրեց, ինչպես նշեցին ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրեն, ակադեմիայի փոխնախագահ Գագիկ Սարգսյանը եւ ինստիտուտի փոխտնօրեն, դոկտոր Նիկոլայ Հովհաննիսյանը, նոքանք ունի երկու երկրների

ՍՈՍԿՎԱ

Համաշխարհային հայկական համաժողովն ընդունեց եզրափակիչ փաստաթղթերը

ՍՈՍԿՎԱ, 7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Դեկտեմբերի 6-ի երեկոյան Մոսկվայի Միությունների տան սյունազարդ դահլիճում աշխատանքներն ավարտեց Համաշխարհային հայկական համաժողովը, որ միաժամանակ հիմնադիր համագումար էր: Փակման հանդիսավոր արարողության ժամանակ Սերժ Ցիլավյանը տեղեկացրեց, որ հայտնի են դարձել համաժողովի տահմանած Նանսենի անվանի մրցանակի դափնեկիրները, ու մրցանակները հանձնեց տերերին, որոնց թվում էին մասնավորապես գրող Վասիլ Բիկովն ու բանաստեղծուհի Սիվա Կապուտիկյանը: Արարողության ժամանակ ելույթ ունեցավ նաեւ ակադեմիկոս Գուրգեն Արզումանյանը, որը ներկաներին ծանոթացրեց իր ղեկավարությամբ մշակված «Քոմոս» ծրագրին ու դրա իրագործման հեռանկարներին: Ակադեմիկոսի ելույթից անմիջապես հետո Սերժ Ցիլավյանը հայտարարեց, որ իր վրա է վերցնում «Քոմոս» ծրագրի ֆինանսավորումը, որ դահանջում է 5 մլն. դոլար, եւ համոզված է, որ յորս տարի անց Հայաստանը կունենա իր արհեստական արբանյակը տիեզերքում:

Արարողության ժամանակ ելույթ ունեցան նաեւ ակադեմիկոս Գեորգի Արբատովը, ՌԴ աշխատանքի նախարար Հենրիխ Մելիքյանը, Մոսկվայում Վրաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Վալերիան Ադամաձեն, Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության ներկայացուցիչ հայր Ռաֆայելը եւ այլք: Հանդիսավոր մասին հետեւեց համերգ, որին մասնակցում էին Լիսիցյան քույրերը, Սոֆի Գեւոյանի դարի եւ ոգու քառորը, Սոֆյա Գազարյանը, Ռուբեն Ահարոնյանը, Ռուսաստանի պետական կամերային նվագախումբը՝ կոնստանտին Օրբելյանի գլխավորությամբ: Համերգային բաժնում ելույթ ունեցավ նաեւ կոմպոզիտոր Ռոբերտ Ամիրխանյանը, որի ներկայացած ստեղծագործությունն ընդունվեց որպես նորաստեղծ համաժողովի հիմն:

Վերջում տրվեց ճոխ ճաշկերույթ:

ՓԱՐԻԶ

Ժակ Շիրակը Վանաձորի դպրոցներին

Վանաձորի երկրաշարժից տուժած երկու դպրոցի վերակառուցման գործին իր մասնակցությունն է բերում Փարիզի քաղաքապետ Ժակ Շիրակը, հաղորդեց «Ազատություն» ռադիոկայանը: Նրա հովանավորությամբ Փարիզի բարոններից մեկում կայացել է Հայաստանի հետ կապ ունեցող Ֆրանսիական մարդասիրական երկու կազմակերպությունների նախաձեռնած համերգը: Այս կազմակերպությունները մասնավորապես լայն գործունեություն են ծավալել որբ ու հաշմանդամ երեխաների կարիքները հոգալու ուղղությամբ:

Երեկոյում Ֆրանսիայի մայրաքաղաքի քաղաքապետին ներկայացնում էր փոխքաղաքապետ Ժակ Տիբերին:

Մասնակցել են կաթողիկոսական դպրավիրակ, հայ առաքելական եկեղեցու Ֆրանսիայի թեմի առաջնորդ Գյուս արքեպիսկոպոս Նազարյանը, գերազանցագույն կաղոյանը, վերադարձած Լեւոնյանը, Ֆրանսիայում ՀՀ դիվանագիտական ներկայացուցիչ Վահան Տեր Դեւոնդյանը, ՀՀ լուսնախարարության ներկայացուցիչը, ուրիշ դաշտոնական եւ անդաշտոն հյուրեր:

Ելույթ ունեցողները հատկապես մեջբերել են Ժակ Շիրակի գրառումը Փարիզի հայ համայնքի վերաբերյալ վերջերս կազմված մի դատկերագրքում: Դրանում նա մեծարել է եղեռնից փրկված հայության այն շառավիղներին, որոնք, հենվելով իրենց անխախտելի մի շարք հատկանիշների վրա, մնացել են կանգուն, հայացը միտված առաջային: Մի առաջ, որը, ինչպես նշել է քաղաքապետը, Հայաստանի անկախացումից ի վեր մարմնավորվելով ամբողջ Հայաստանում, չի արգելել Ֆրանսիայի հայությանը նույն սիրով ու նվիրումով շարունակել գործել այն երկրի համար, որն իրենց է դարձել դատության հարկադրանքով:

Համերգի ժամանակ ելույթ են ունեցել գրող եւ բարգմանիչ Ալբեր Անտոնյանը, դաշնակահար Արթուր Ադամյանը եւ ջութակահար Հայկ-Դավթյանը, որոնք հնչեցրել են Հովհաննես Թումանյանի, Կոմիտասի, Արամ Խաչատրյանի, Առնո Բաբաջանյանի, Էդվարդ Բաղդասարյանի ստեղծագործություններից: Համերգի երկրորդ բաժնում հանդես է եկել արգենտինացի դաշնակահար Միգել Էստելլան: ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մարդու իրավունքների դեսպանը Արգենտինայում: Նրա կատարմամբ հնչել են Դեբյուսիի եւ Շոպենի մանրանվագներ:

Երեկոյի մասնակիցներին հաղորդվել է, որ Ժակ Շիրակի որոշմամբ Վանաձորի դպրոցների վերակառուցման է հատկացվելու նաեւ Փարիզի քաղաքապետարանի Սուրբ Ծննդյան ավանդական հավաքի ամբողջ հասույթը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՍՈՍԼՈՒՄ

Քաղաքապետը «երես ունեցող» լրագրողներին պարգեւանումներ է տալիս

«Նախատեսված 2500» շենքերից ներկայումս մայրամուտմամ ցնցուղված է 500-ը» դեկտեմբերի 8-ին կայացած մամլո ասուլիսին ներկա փոխքաղաքապետ լրագրողներին հայտարարել է Երեւանի նախագահ Վահագն Խաչատրյանը: Վերջինս բնութագրել է այն բազում խոչընդոտները, որոնց պատճառով դեռեւս ուշանում է մնացած 2 հազար շենքերի ջեռուցումը: Ջեռուցման նախադպրոցական աշխատանքներ հանկարծակի դադարեցվել են զգալի բնակչության պատճառով, վերանում ցտեղ արդեն հասցրել են վարձներ առաջացնել կաթսայատներում: Տեղեկացվել է նաեւ, որ այսօրվանից ջեռուցվելու են Դավթաշենի 1-3 բաղամասերը: Մայրամուտի կրթության, մշակույթի, կնոջ սիրի բաշխման, մանկապարտեզների եւ մյուս բնագավառների մասին ամփոփ տեղեկություններ հայտնելուց հետո հաղորդավարը հայտնել է, որ ասուլիսի նպատակն էր լրագրողներին ճշմարիտ տեղեկություն տալ հիմնական աղբյուրից, մի բան, որ անմատչելի է այն լրագրողների համար, որոնք «երես չունենին» ասուլիսին ներկա գտնվելու:

Քաղաքային բյուջեն անելանելի վիճակում է, այն այսօր արդեն մոտ մեկ միլիարդ դրամ պարտք ունի տարբեր կազմակերպություններ, սակայն հաղորդավարը Վահագն Խաչատրյանը: Իսկ եթե նշենք, որ յուրաքանչյուր բնակչի համար տարեկան նրանով նախատեսված է բնդամենը յոթ դոլար, արդա հասկանալի կլինի հաղարի նեղությունը վիճակը:

Քաղաքապետի համոզմամբ, ստեղծված խրոնիկական հնարավոր կլինի դուրս գալ, երբ հաղարդարանը կունենա իր օրենդրությունը եւ հնարավորություն հաղարի համար օրենդրական ակտեր բերելու, ինչպես Մոսկվայի կամ Սանկտ Պետերբուրգի հաղարդարանները:

ՓԱՍՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱՍԿՐԱՊԱՐՀ

Եղեգնաձորի եկեղեցին վառել էին երկու տարի առաջ, ոչ թե հիմա

Մեր թերթի դեկտեմբերի 7-ի համարում «Եղեգնաձոր. Մոլեռանդ կրոնականն այրեց 5-րդ դարի եկեղեցին» վերնագրով հոդվածում, որ մեզ տրամադրել էր «Փաստ» գործակալությունը, ցավալի անճշտություններ կան: Հուշարձանների պահպանության վարչության գլխավոր մասնագետ Վլադիմիր Թորոսյանը զանգահարեց խմբագրություն եւ ասաց, որ «Փաստի» թղթակիցը անփութորեն է շարադրել իր ասածները: Եղեգնաձորի եկեղեցու հետ կապված մի քանի տարի երկու տարվա հնություն ունի: Նույնը հաստատեց նաեւ վարչության պետի տեղակալ Գագիկ Սարգսյանը: Դեռեւս տեղի է ունեցել ոչ թե վերջերս, այլ երկու տարի առաջ, ասաց նա, եւ 13-14-րդ դարի (ոչ թե 5-րդ, ինչպես նշում էր «Փաստը») կառույցի հրդեհից վնասված տանիքը մոլեռանդ նվիրյալի հարազատների նախաձեռնությամբ արդեն վերականգնված է:

Հրդեհի հետեւանքով խայտաբեղի մակերեսից պոկված քանդակազարդ բեկորները դեռեւս պոկված են մնում՝ հաստատապես սոսինձ չլինելու հետեւանքով: Պրն. Սարգսյանի հավաստիացմամբ, մոտ ժամս նակներս խայտաբեղը նախկին ամբողջական տեսքը կվերադարձնեն:

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՊԱՏԱՐԱԳՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒՄ

Հիսատակի պատարագներ բոլոր եկեղեցիներում

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ուրաբաթն հայրապետական թեմի առաջնորդ Գարեգին արքեպիսկոպոս Ներսիսյանը տեղեկացրեց, որ դեկտեմբերի 7-ին Հայ առաքելական բոլոր եկեղեցիներում հոգեհանգստյան պատարագներ են տրվել Սողոմոնի երկրաշարժի զոհերի հիշատակին:

Այսօր ժամը 10:30-ին հոգեհանգստյան պատարագ սկսվեց նաեւ մայրաքաղաքի սուրբ Սարգիս եկեղեցում: Առաջին անգամ պատարագին մասնակցում էին երիտասարդաց միությունի «Մանկամեջ» առական եւ աղջիկների մանկական երգչախմբերը:

■ *Երիտասարդաց միությունը ազատագրում է թիվ 1 թեմերնոցին:* Արդեն մի քանի տարի է, ինչ առաջադեմ խարտարությունի թիվ 1 թեմերնոցի եւ Ուրարտյան հայրապետական թեմի Հայ երիտասարդաց միության միջեւ հաստատվել է ջերմ բարեկամություն: Հայրապետական թեմի Երիտասարդաց միության անդամները պարբերաբար այցելում են թեմերնոցի ծերունիներին, խնամում եւ հոգ տանում նրանց, օգնում աշխատանքներին գյուղատնտ ու հոգատարա այս տարին: Արդեն էլ, մասնավոր Ծննդյան տոների կապակցությամբ Երիտասարդաց միությունը հաստատ է նախաձեռնում թեմերնոցի բնակիչների համար: Միության անդամները կայցելեն իրենց ծերունիներին եւ նվերներ կրաբաներ նրանց համար:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Համայն Ռուսիոն նախագահը

Կադրային փոխատեղումներ

Երբեմն մեկ ամիս տևեց կադրային փոխատեղումների ընթացքը Ռուսաստանի ղեկավարությունում, հասկացվես իբ խանության գործադիր ճյուղում: Այժմ կարելի է լիակատար վստահությամբ ասել, որ Նախարարների խորհրդի վերակառուցումը, «բարձրարյան ներուժումը» թաս Էության նշանակում են դրա լիակատար փոփոխություն, դրա երեսուպտանության (հանձին վարչապետի) ղեկավարման դիրքերում: Վարչապետ Վիկտոր Չերնոմիրդինի դիրքերի բուլությանը հիմա աղեղ ոչ ոք չի կասկածում: Վարչապետի հասցեին նախագահ Բորիս Ելցինը բացահայտ քննադատությամբ հանդես եկավ Գերագույն խորհրդի հրամանատարական կազմի խորհրդակցությունում, որտեղ վարչապետը մեղադրվեց Ռուսաստանի ազգային անվտանգության համար:

Այսպիսով, կոնկրետ խոսենք կադրային փոխատեղումների մասին: Հայտնի է, որ դաշտանը ամենից առաջ կորցրեց Վլադիմիր Կվասովը (Ռուսաստանի Նախարարների խորհրդի կառավարության աշխատակազմի ղեկավար նախարարի դաշտանով): Կվասովի հրաժարականը քննարկվում էր դեռ հունիսի 11-ից, երբ նախագահը նրա գերատեսչությանն առաջին անգամ մեղադրեց չափազանց մեծ բյուրոկրատիզմի համար: Հարկ է նշել, որ Վլադիմիր Կվասովի վարչապետի «աջ ձեռքի» հրաժարականը, կառավարական աշխատակազմի անդամներից ևս մեկի կրճատումը և նախագահի աշխատակազմին դրա հնարավոր վերանայումը կարող են նշանակել միայն մեկ բան. Վիկտոր Չերնոմիրդինը մնում է առանց դաշտանների (նրա անձնական քարտուղարը հաշվից դուրս է) այն իրական ուժի, որը ոչ թե մարմնավորում, այլ կերտում է իշխանությունը: Այսինքն, Ռուսաստանում մնում է գործադիր իշխանության միայն մեկ ճյուղ նախագահ Բորիս Ելցինի (Սերգեյ Ֆիլատովի) ղեկավարությամբ:

Այն որոշակի տպավորությունն է ստեղծվում, թե գործադիր իշխանության հերթական բարեփոխումից հետո դրա երկու ճյուղերը (կառավարությունը և նախագահի վարչակազմը) Բորիս Ելցինի անասելի ջանքերի շնորհիվ միաձուլվել են:

Այսօրվա դրությամբ իրավիճակն այդպիսին է. բոլոր հիմնական նախարարները Պավել Գրաչովը (բանակ), Վիկտոր Երիցը (ՆԳՆ), Սերգեյ Ստեպաշինը (Հանրահանգստության դաշնակցային ծառայություն), Տատյանա Պարսոնովան (Կենտրոնական բանկ, ի դեր, Պետդուման չհաստատեց նրա թեկնածությունը), Վլադիմիր Պանսկովը (Ֆինանսների նախարարություն), Սերգեյ Գրիգորիևը (մամուլի նախարարություն), Եվգենի Յասինը՝ (Տնտեսության նախարարություն) նշանակված են անձամբ Բորիս Ելցինի կողմից, իսկ նրանցից երկուսը Եվգենի Յասինը և Վլադիմիր Պանսկովը կառավարություն են եկել նախագահի վարչակազմից: Երկու նոր փոխվարչապետները Անատոլի Չուբայսը և Ալեքսեյ Բոլդիրևը, նոր դաշտանները ստացան դարձյալ Բորիս Ելցինից և, ինչպես առաջին իսկ մամուլում հայտնվեց շնորհակալության հայտնել և նվիրվածություն արտահայտել Ռուսաստանի նախագահին:

«Կրճատված» դաշտանները կարող են առաջնային չանհանգստանալ (նրանք կազմում են նախագահի աշխատակազմի միայն մոտ 30 տոկոսը) իրենց ապագայի առանձնությամբ: Ռուսաստանի նախագահը որոշել է կրճատել կառավարության աշխատակազմը, բայց չէ որ ոչ ոք չի ապրիլ կրճատված բյուրոկրատներին աշխատանքի ընդունել դեպքական մյուս կառույցներում: «Հանուն աշխատակազմի կրճատման» ներկայումս ծավալված դայխարը, թաս երևույթին, կլինի այնքան արդյունավետ, որքան բոլոր նախընթաց համանման արշավները. «Կրճատել աշխատակազմը, երկարացնել շղթան» կարգախոսը լավ հայտնի է խորհրդային բոլոր քաղաքացիներին 1985-88 թթ. իրադարձություններից: Պարզ է միայն, որ աշխատակազմի իրական կրճատումը անհնար է այն ժամանակաբաժանում, երբ երկրի բարձրագույն ղեկավարությունը հայտարարում է բարեփոխումների հերթական փուլում դեպքական մարմինների ուժեղացման մասին:

Կադրային փոխատեղումները մեծ իրականացում առաջացրին նաև քաղաքական կուսակցությունների մեջ: Նրանց երկրորդաստիճան ղեկավարների հանձնարարությամբ հանդես եկան մասնավոր կենտրոնական կուսակցություններին և խորհրդարանական խմբակցություններին, որոնցից շատերը քաղաքական գայլոնոցի դայլանոցներում հաղթեղորեն հանդիպվում էին բնորոշումների նպիսարեին: Ներկուսակցական սուր դայքարի առարկա է մնում Ռուսաստանի ժողովրդավարական կուսակցությունը (կոմունիստների խմբակցությունում տիրող իրավիճակի մասին մենք նոյեմբերին արդեն գրել ենք «Ազգում»): Առնվազն Էությունը Ռուսաստանի միասնության ու համաձայնության կուսակցությունում տեղի ունեցող երեույթների հայելային արտացոլումն է՝ մի կողմից իշխանությունների նկատմամբ օրինաչափ մնալու Նիկոլայ Տրոֆիմովի ու նրա շրջապատի մտադրությունը, մյուս կողմից Սերգեյ Գլազևի, Սանինովի Գովորուխինի և Օլեգ Բոգոմոլովի գլխավորությամբ Ռուսաստանի ազգային գոյատևման դաշնակցությունը: Ուշում ենք նշել, որ Ռուսաստանի միասնության ու համաձայնության կուսակցության ներսում հակամարտությունը խորացավ նոյեմբերի 15-ին Դումայում դրա ֆրակցիայի նիստում, որի ընդունած բանաձևով Կոնստանտին Զատուլինը հեռացվում է խմբակցությունից և հեռ կանչվում ԱՊՀ գործերի կոմիտեի նախագահի դաշտանից: Դրան ի դաստիարակ նա մերժեց այդ կարգի «բեղադրանքը»:

Ռուսաստանի ժողովրդավարական կուսակցության և միասնության ու համաձայնության կուսակցության ներսում տեղի ունեցող երեույթները վկայում են ռուսաստանյան գենտրիզմի բավական խախտուն հիմքի մասին, որն սկսում է միավել քաղաքական դայքարի իրադրությունների հետ ամենատարբեր լուրջ բախման դեղքում:

Բերված բոլոր փաստերը վկայում են, որ կառավարության և նախագահի աշխատակազմերի կրճատումը բերեցս կիաջորդի այդ երկու կառույցների միաձուլումը Վիկտոր Իլյուշենկոյի գլխավորությամբ, որը վաղուց է նման ծրագիր նյութում:

Նախագահ Բորիս Ելցինը կադրային հարցում հենց այդպիսի զանգվածային գործողություններով փաստորեն կդադարեցնի իրադրության վերահսկման հնարավորությունը:

ՌՈՇԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

ՏԱՐԵԼԻՑ

ԱՊՀ-ն երեք տարեկան է

Երեկ, դեկտեմբերի 8-ին, լրացավ Բելովեժյան Համաձայնագրի երրորդ տարեդարձը: Եթե Ռուսաստանի Դաշնության խորհրդի նախագահ Վլադիմիր Շումեյկոն մամլո ասուլիսում ըստ արժանվույն գնահատեց ԱՊՀ ստեղծումը և առաջան, ապա «Վերածնունդ» ազատական հայրենասիրական կուսակցությունը Մոսկվայի Պուշկինի հրապարակ եկավ փայտե ցցերով՝ համաձայնագրի սիմվոլիկ դագաղի մեջ դրանք խրելու համար (ասել է թե՝ վերջնականորեն «սպանելու» համար):

Սակայն, համաձայնագրի «հեղի նակների հասցեին ժամանակ առ ժամանակ հնչող ԽՍՀՄ-ը փլուզելու մեղադրանքները, կարծում ենք, արդյունք են զուտ քաղաքական շահարկումների: Համաձայնագիրն ընդամենը արձանագրեց այն, ինչ 1991 թ. օգոստոսյան խորհրդությունից հետո դարձել էր իրականություն: Համաձայնագիրը սկզբնավորեց նաև որակապես նոր տիպի հարաբերությունների հաստատումը նախկին ԽՍՀՄ տարածքում առաջացած ինտեգրիչ գործընթացների միջև, որոնք արդեն Ալմաթիի հռչակագրով ամրագրեցին Անկախ Պետությունների Համագործակցություն ստեղծելու մասին իրենց ցանկությունը:

Անցած երեք տարիների ընթացքում ԱՊՀ-ի գլխավոր կառույցներ՝ Պետությունների ղեկավարների խորհուրդը, Կառավարությունների ղեկավարների խորհուրդը և Միջխորհրդարանային ասամբլեան, հիմնականում զբաղված էին համագործակցության սկզբունքների և ձևերի, իրավաբանական դաշտի ստեղծման և տնտեսական սերտաճման խնդիրներով: Չնայած կատարված հսկայական աշխատանքին, գործնական բնագավառում արդյունքները բավարարելի էին միայն երկկողմ միջպետական հարաբերությունների շրջանակում: Դրա դաշտաձևերը հանրապետությունների ներքաղաքական գործընթացների ու նախկին ԽՍՀՄ տարածքում ծավալված աշխարհաքաղաքական շահերի բախումներն էին, ինչպես նաև որոշ հանրապետությունների նոր իշխանությունների մտավախությունը՝ կրկին հայտնվել նախկին կարգավիճակում:

Ժամանակը մեղմեց կրքերը, իսկ տնտեսական գործընթացներն արդեն հրամայաբար պահանջում էին փրկել շարունակվող քայքայումից նախկին տնտեսական սերտաճման վերջին մնացորդները: Դրա իրական հնարավորությունները ստեղծվեցին «Տնտեսական միության մասին» պայմանագրի, միջպետական տնտեսական խորհրդի ստեղծման և վճարային միության մասին որոշումները ընդունելուց հետո: Այժմ գործնականում հնարավոր է դառնում ի մի հավաքել որակապես նոր մակարդակի վրա այն, ինչ դեռ մնացել է «Մեծ տնտեսական ճգնաժամից» հետո:

Հայտնաբերելով, որ դնելով հաղթահարման և սոցիալ-տնտեսական զարգացման նոր ուղի, ի սկզբանե գիտակցում էր նախկին տնտեսական սերտաճման դերն ու նշանակությունը և, այլընտրանք չունենալով անցման այդ փուլում ակտիվորեն մասնակցեց ԱՊՀ գործընթացներին բոլոր մակարդակներում՝ ակնկալելով, որ ժամանակի ընթացքում ԱՊՀ գործառույթները «կփոխհատուցեն» ներդրված ջանքերը: Ավելին, այսօր բարենպաստ պայմաններ են առաջացել համագործակցելու միջազգային հանրության հետ, ոչ միայն ինքնուրույն, այլև որպես ԱՊՀ անդամ: Մասնավորապես, երբ վերջերս Բուդապեշտում կայացած ԵԱՀԽ վեհաժողովը դրական որոշում կընդունի Ռուսաստանի առաջարկի կապակցությամբ (խորհրդակցությունը հանձնարարական կարգավիճակի վերլուծման մասին), ապա ԱՊՀ-ն, ինչպես և նշվեցինք, կդառնա դրա լիարժեք անդամ, և Հայաստանը ձեռք կբերի նորագույն սերտաճման գործընթացներին արդյունավետ մասնակցելու հնարավորություն:

Կարելի է ասել, որ այսօր, ի տարբերություն 1993 թվականի, դիտորդների և մեկնաբանների կանխագուշակումները ԱՊՀ-ի ապագայի վերաբերյալ, հիմնականում ավելի լավատեսական են դարձել: Նման լավատեսության հիմար լուրջ փաստարկներ են բերում նաև ԱՊՀ փորձագետները, որոնք հիմարում են, որ 1995 թվականին Անկախ Պետությունների Համագործակցությունը ձեռք կբերի տնտեսական անկումը կանխելու ռեալ մեխանիզմներ և կկարողանա ապահովել հետագա աստիճանական ածի տնտեսական ու կազմակերպչական հիմքերը:

ԱՊՀ-ն երեք տարեկան է... Երկրներների ժամանակն անցել է: Անհրաժեշտ է անցնել կոնկրետ գործերի:

Ա. Ա.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Տիկին Ալիզա Չենարը Ռուսաստանում Իսրայելի նոր դեսպան

ՄՈՍԿՎԱ, 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓՍՍՏ: Դեկտեմբերի 6-ին Մոսկվա ժամանեց ՌԴ-ում Իսրայելի նոր դեսպան նշանակված Ալիզա Չենարը: Տիկին Չենարը փիլիսոփայական և բանասիրական մի շարք ուսումնասիրությունների հեղինակ է և մինչև իր նոր նշանակումը փիլիսոփայություն է դասավանդել Իսրայելի համալսարաններից մեկում: Սինչև Մոսկվա ժամանելը, իր իսկ խոստովանությամբ, Ալիզա Չենարը ջանադրաբար ուսումնասիրել է սովորել:

Տաջիկստանում հայտնաբերվեց զինամթերքի խոշոր գաղտնարան

ԴՇԱՆԲԵ, 7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ ԻՍՍ ՊՐԵՍ: Ռուս սահմանապահները Տաջիկստանի Դաղավազայի շրջանում հայտնաբերեցին խոշոր գաղտնարան, որից դուրս բերվեցին 250 ական, գնդացիրներ, ավտոմատներ և զինամթերք: Հայտնաբերվեցին նաև-քաջիկական անհաշվ ընդդիմության զորամասերի լուսանկարներ:

Ո՞վ ինչքան է ստանում նախկին ԽՍՀՄ-ում

ՎԻԼՆՅՈՒՍ, ՍՆԱՐՔ ԻՍՍ ՊՐԵՍ: Լիտվայի միջին վիճակագրական բնակչի աշխատավարձը հոկտեմբեր ամսին կազմել է 97 ամերիկյան դոլար՝ մոտավորապես այնքան՝ որքան վաստակում է միջին ամերիկացին մեկ օրում: Մի փոքր ավելի լավ է վիճակը մյուս մերձբալթյան հանրապետություններում. Էստոնիայում՝ 108 դոլար, Լատվիայում՝ 140 դոլար: Հարեւանները՝ Ուկրաինան և Բելառուսը ավելի ադքաս են (համապատասխանաբար 24 և 20 դոլար), բայց ահա Ռուսաստանը Լիտվայից անցել է, նրա քաղաքացիները ստանում են ամիսը 106 դոլար: Հայաստանի մասին տվյալներ չկան, բայց «Ազգն» իր կողմից կարող է ավելացնել, որ հոկտեմբերին միջին հայաստանցու աշխատավարձը կազմել է մոտ 2.5 դոլար:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ընդլայնվում է զենքի գաղտնի վաճառքը

Ռուսաստանում մեծ տարածում է ստանում զենքի գաղտնի վաճառքը: Այս երեույթը ընդգրկել է անգամ Սիբիրի հեռավոր անկյունները: Վերջին շրջանում մեծ թվով նման հանցագործություններ են մերկացվել Օմսկում: Այստեղ սեւ շուկայում կարելի է գնել զենքի ցանկացած տեսակ, եթե գնողը ի վիճակի է վճարելու չափազանց մեծ գումարներ: Այսպես, մեկ նռնակի շուկայական գինը հասնում է 50 ռուբլու: Մասնագետները նշում են, որ այստեղ գործում են զենքի մասակարտման երկու հիմնական աղբյուր. առաջինը Չեչնիայից բերվող զենքն է, երկրորդը Օմսկի մերձակա զինվորական ստորաբաժանումներ, որոնք անգամ մնալով զրաղվում են զենքի գաղտնի արտադրությամբ:

ՄՕՍԿՎԱ

ԳՐՈՇՆԻ

ՌԴ անվտանգության խորհուրդը Չեչնիային զինաթափության է կոչում

Սկիզբը էջ 1

Հիշյալ հայտարարության մեջ ասվում է նաև, թե Ռուսաստանի և Չեչնիայի միջև որևէ հակամարտություն գոյություն չունի: Նշվում է, որ այնտեղ իշխանության համար դայքար են մղում առանձին խմբերը: Այստեղ ընդգծվում է նաև, որ Նիկոլայ Եգորովը համակարգող է Չեչնիայում սահմանադրական օրենսդրության վերականգնմանն ուղղված ՌԴ կառավարության ջանքերը: Ի դեր, Բորիս Ելցինի հրամանագրով ազգությունների հարցերով նախարար Եգորովը նշանակվեց ՌԴ փոխվարչապետ:

Միաժամանակ, ժամանակավոր տեղեկատվական կենտրոնում ՌԻԱ «Նովոստի»-ին բդրակցին հաղորդել են, որ Ջոխար Դուդայևի ապստամբական կազմակերպումները ակտիվորեն դաստիարակվում են դաշտանությունում: Դուդայևին առաջարկվում է նվիրված մարտիկներից ստեղծված, այդպես կոչված, մահապարտների զանգը տեղակայել է անմիջականորեն նախագահի կենտրոնական անի մոտ: Բնակավայրերից Գրոզնի են կանչվում զինապարտներ, կազմակերպում է կանանց զանգվածը: Կառուցվում են ամրություններ, դաշտային օդանավակայաններ, ականապատվում են ճանապարհներ:

■ *ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինը Դ. Բիկովին ազատել է Ադրբեջանի Հանրապետության հետ բանակցությունների մասին ռուսաստանյան դաշտիրանությունների դեկավարի դիրքերից: Նրա փոխարեն է դարձել հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան Վ. Շիրովը: Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՐ-ՏԱՍՍ-ը, նրա իրավասության դաշտում կլինի ռուս-ադրբեջանական փոխգործակցության ասպեկտների մեծ մասը: Բացատրվում կկարվեն Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հարցերը, որոնց համար դաշտատարանում է Լեռնային Ղարաբաղում իրադրության կարգավորման ռուսական միջնորդական առաքելության դեկավար Վլադիմիր Լուգինովը:*

Արմենպրես

ՀԱՍԱՌՈՏ

Վրաստանը կարող է զրկվել բեռներից

ԹԲԻԼԻՍԻ, 7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ ԻՍՍ ՊՐԵՍ: Դեկտեմբերի 17-ից Համաշխարհային դաշտեհանային ծրագիրը և նրան միությունը մտադիր են դադարեցնել Վրաստանին մարդասիրական բեռների առաքումները, հայտարարեց հանրապետության վարչապետ Օքսար Պաղացիան: Նրա խոսքերով, դա տեղի կունենա այն դեպքում, եթե Թբիլիսին չկարողանա արագորեն վերականգնել երկաթուղային հաղորդակցությունը Հայաստանի և Ադրբեջանի հետ: Ինչպես հայտնի է, անցյալ տարաբաղդությունից Խրամի գետի կամրջի դայթեցման հետեւանքով միջազգային կազմակերպությունները զրկվել են Բաթում և Ռեւան մարդասիրական բեռներ հասցնելու հնարավորությունից:

■ *Ռուս-նորվեգական համատեղ հանձնաժողովը Լոյս բերակրցոց հյուսիս բնկած հատվածում ուժեղ տատանումներ է գտնվանագրել: Փորձագետների կարծիքով դրա դաշտառն այն տարածքի անկայունությունն է, որտեղով նախկին ԽՍՀՄ-ը տարիներով բաղխումներ մինչև 1990 թվականը բաղում էր Լոյս բերակրցոց ամենամեծ տարածքում:*

ՓՍՍՏ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրապարակ

ԲՈՒՍԱՊԵՏՅԱՆ

ԵԱՀԿ-ն խաղաղարար զորքեր կուղարկի Ղարաբաղ

Հայաստանն օգտագործեց վետոյի իր իրավունքը

զգալի երկարաձգման եւ կողմերի ցուցաբերած կամքի, ինչպես նաեւ ԵԱՀԿ եւ Ռուսաստանի խաղաղարար ջանքերի մասին: Նույն կետում ԵԱՀԿ անդամ բոլոր երկրների նախագահներ կոչ են անում համատեղել խաղաղարար ջանքերը: Երկրորդ կետում խոսվում է այն մասին, թե ինչ կոնկրետ քայլեր են ղեկավարությունը հանձնարարում ԵԱՀԿ-ին եւ Ռուսաստանի միջնորդական ջանքերը (մի բան, որին երկար ժամանակ ձգտում էր հայկական կողմը): Երկրորդ Մինսկի խումբը շարունակելու է աշխատանքը խաղաղական մեծ համաձայնագրի շուրջ: Երրորդ՝ դեպքերները դադարեցնելուց հետո հայտնում խաղաղարար ուժեր ուղարկել հակամարտության գոտի, թեպ որում կարեւոր է նաեւ ԱՄՆ-ի Անվտանգության խորհրդի մասնակցությունը դրան, ինչը լրացուցիչ երաշխիքներ է տալիս:

Ինչ վերաբերում է խաղաղարար ուժերի տեղաբաշխմանը եւ դրանց իրավասությունների, պրոբլեմների մասին էր դրվել մի փաստաթուղթ եւս, ստորագրված ԵԱՀԿ-ի եւ ԱՄՆ-ի Անվտանգության խորհրդի համագործակցությանը, որ որի հակամարտության գոտի խաղաղարար ուժեր ուղարկելու որոշում կայացնելու համար «հակամարտող կողմերությունների» մեկի անհամաձայնությունը կարող է եւ հաշվի չառնվել: Ո՞րն է այս սկզբունքային փաստաթղթի իմաստը: Բանն այն է, որ եթե այս փաստաթուղթն ընդունվեր, արդեն Հայաստանի ձայնը կարող էր եւ հաշվի չառնվել (Ղարաբաղն ընդհանրապես չի հանդիսանում «հակամարտության կողմ ղեկությունը»), իսկ Ադրբեջանը իր համար անհրաժեշտ որոշման դարաշրջանում կարող էր ցանկացած դահիճ ունենալ Թուրքիայի ձայնը: Ուրախ բնական է, որ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը մնաց փաստաթղթի այդ կետ՝ այն դեղորում, երբ մյուս 52 պետությունները կողմ էին դրան: Վերջերենն առաջարկելով երեք տարբերակ, կամ այդ կետը հանվում է ընդհանրապես (իսկ առանց այդ կետի փաստաթուղթը ոչ մի արժեք չունի), կամ նշվում է, որ այդ կետը չի վերաբերում դարաշրջանի հակամարտությանը (այս տարբերակն իսկույն բացառվեց Ադրբեջանի կողմից), կամ հարցը բողոքվում է հետագա քննարկման: Գերմանիան, որն այդ ու

ԵՐԵՎԱՆ

Միգրացիան հաշվառումից դուրս

Կամ չգիտեմ, թե ինչ է կատարվում իրականում

ես հաճախ էի հանդիպում նրան, երեք որդի ունի, երկուսը՝ Ս. Պետերբուրգում, իսկ երրորդը՝ Ամերիկայում: Չորս թոռնիկ ունի, բայց ուրիշ փոխարինների հետ է իր «ուրախ ժամերն» անցկացնում, փորձելով մեղմել կարոտը: Ես շատուում էի, նա նույնպես արագացրեց խոսքերը. հետո նրան միացան մեր շենքի միայնակ մնացած մյուս ծերունի տատիկներն ու մի քանի բնակիչներ: Աշխատում էի ավելի արագացնել խոսքերս, բայց այս անգամ էլ գործընկերոջս շենքի «ծերությունն ինձ զբաղեցրեց», 75 ընտանիքից, ոչ լրիվ տվյալներով, բնակարանը վաճառել եւ արտասահման է տեղափոխվել ավելի քան 10 ընտանիք: Դա Ծամանյան փողոցի թիվ 3 շենքն է, որն ունի 75 բնակարան:

ՀՀ վիճակագրության պետական դրամական Սնվել Մոսոյանը տարակուսանքով շարժեց թեւերը. «Բնակչության տեղաշարժը չենք գրանցում: Պետք է ստեղծվի մարմին, որը հաշվառի, թե ով ուր է գնում եւ որքան ժամանակով ... Դա կիենվի փախստականների հարցերի գործակալության կամ այլ կազմակերպության վրա: Ասում են, հանրապետությունից 1,5 միլիոն մարդ է դուրս եկել: Ծե ովքեր են հաշվառել եւ ինչպես, դժվար է ասել: Մենք ունենք որոշակի փաստեր, օրինակ, Ռուսաստանում առանց համապատասխան փաստաթղթերի ստուգման տուգանում եւ հաջորդ օրը ետ են ուղարկում հանրապետություն: Սակայն վայում պնդիչապես գրանցում եւ տալիս են թերթիկ, իսկ գործուղման ժամկետը լրանալուն պես պարտավոր են թողնել երկիրը: Չնայած այդ ամենին, ամառ թե ձմեռ, հանրապետությունում շարունակվում է բնակչության տեղաշարժը: Ոչ մի մարմին մեկնողների, ոչ էլ եկողների մասին հաշվառում չի իրականացնում: Վարչության ժողովրդագրության եւ աշխատանքի բաժնի պետ Վահան Բախչեջյան. «հաշվառումը կատարվում է ՆԳՆ ծառայությունների կողմից հաղորդագրությունների եւ բնակության վայրից դուրսգրման եւ գրանցման փաստաթղթերի հիման վրա»: Եւ եթե մինչեւ 91-92 թթ. այս եղանակն արտահայտում էր բնակչության տեղաշարժի իրական վիճակը, ապա վերջին 3 տարիներին՝ ոչ»: Ինչ են ասում վիճակագրության թվերը. 1993 թ. հանրապետություն է եկել 9,874 մարդ, մեկնել է 30691, բնակչության թիվը նվազել է 20817 ով, արտասահմանից եկել է 431, մեկնել է 3165 մարդ, բնակչությունը նվազել է 2733 ով: 1994 թ. 1ին կիսամյակում հանրապետություն է եկել 8039, մեկնել է 17414 մարդ (նվազել է 9375 ով): Նույն ժամանակաշրջանում արտասահմանից եկել է 28, մեկնել՝ 785 մարդ (նվազել է 757 ով): Սկզբիայս է, որ վիճակագրության թվերը ճիշտ չեն արտահայտում բնակչության տեղաշարժի իրական վիճակը: Վարչության աշխատակիցները ոչ միայն չեն ժխտում դա, այլեւ «մեր թվերը եւ վերլուծությունները վերամշակումով պիտի ընդունել, ճիշտ տվյալներ տալ չենք կարող — բոլորն էլ սուբյեկտիվ գնահատական են տալիս հանրապետությունից դուրս եկած բնակչությանը, «մենք ասում ենք, որ թվերը սուտ են, բայց իրականում միգրացիան հաշվառումից դուրս է մնացել»:

Հավանաբար, շատերը միեւնույն կարծիքն ունեն՝ արտասահմանի փորձից ելնելով պետք է ստեղծել միգրացիոն ծառայություն, դա, իհարկե, միջոցների հետ է կապված, բայց ոչնչից դրա հնարավոր չէ հաշվառել, թե ով, երբ, որքան ժամանակով, որտեղ եւ ինչ նպատակ է դուրս եկել Հայաստանի սահմաններից կամ, ընդհակառակը, եկել հանրապետություն: Ո՞վ է իրականացնելու այդ ծառայությունը՝ փախստականների հարցերի պետական վարչությունը, աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարությունը, ՆԳ նախարարությունը, թե բոլորովին մեկ այլ մարմին, միեւնույն է: Ի դեմ, աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարությունը (եւ ոչ միայն նրանը) մտահոգված է այդ խնդրով, քանի որ ցանկանում է ճշգրիտ թվեր ունենալ ծեռքի տակ աշխատանքի են բանկա մարդկանց եւ կատարված տեղաշարժերի մասին: Աշխատանքի տեղավորման վարչության պետի տեղակալը գտնում է, որ ծառայության ստեղծումը հստակություն կմտցնի բաց մարմինների աշխատանքներում: Չէ՞ որ շատերը վաղուց այստեղ չեն, իսկ իրենք «զբաղվում են» նրանց աշխատանքի տեղավորման հարցով. հեռացած բնակիչների փոխարեն հարեւաններն ու բարեկամներն են կատարում նրանց բնակավայրի եւ այլ մուծումներ, ինչպես նաեւ ստանում սննդամթերքի կտրոններ:

Բոլոր շրջկենտրոններում ստեղծվել են զբաղվածության կենտրոններ, եթե աշխատանքի տեղ կա՝ տեղավորում են, եթե չկա՝ գործազուրկի կարգավիճակ են տալիս եւ նպաստ: Շատերը հաղորդագիրները ցանկանում են աշխատել նաեւ հանրապետությունից դուրս, սակայն նախարարությունն այդ բանը կազմակերպելու հնարավորություն չունի եւ, ինչպես ուրիշ շատ առիթներով, «գործի են անցնում» մասնավոր մարդիկ: Արդյունքում՝ աշխատավոր զանգվածները ամրոցով չեն զգում, խաբվում են, հուսահատվում: Մինչդեռ, այս կերպ պետությունը ոչ միայն չի օգնում մարդկանց, այլեւ իրեն զրկում է կազմակերպված եղանակով արտասահման աշխատանքի մեկնողներից պետական բյուջե մուծումներ կատարելուց: «Աշխատանքի տուկան, նրա զարգացման տենդենցները աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարության միջոցով պետք է կարգավորվեն, ասում է վարչության պետի տեղակալ Դավիթ Հակոբյանը: Գնացողների մեծ մասը գնում է աշխատելու, իր եւ ընտանիքի գոյությունը պահպանելու: Եթե անհրաժեշտ ամեն ինչ լիներ, մեր մասնագետները ինչու պիտի հեռանան հանրապետությունից»: Այս կողմից, շահույթի բարձր հարկերը «սպանում են» աշխատող մարդկանց՝ փակել արտադրությունը եւ հեռանալ: Ավելի շահեկան չէ՞ր լիր, բայց կայուն շահութաբերը:

Եւ այսպես, ժամանակն ու տարիները անցնում են. պետականորեն հստակություն չի մտցվում բնակչության տեղաշարժերի հաշվառման մեջ, ա մեն ինչ կատարվում է տարերայնորեն, իսկ այդպիսի պայմաններում ժողովուրդը չի կարող վստահ լինել առաջիկայի նկատմամբ:

ՅՈՒՐԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔ

Հինավուրց ավանդույթը՝ թերակշռում, կամ ինչքա՞ն է կշռում երեք բաժին հացը

Գաղտնիք չէ, որ կտրոնների հացի բաշխման բոլոր կետերում 1 կգ կշռող հացը այնպես է բաժանվում, եւ համարվում 3 բաժին: Այն ֆաշով-1050 գրամ է (3X350 գրամ): Հետեւաբար, 6 բաժին հաց վերցնողը (որ 2 կգ է կշռում) կորցնում է 100 գ (3 բաժին վերցնողը՝ 50 գրամ) եւ այդպես թվաբանական պրոգրեսիայով՝ 9 բաժին վերցնողը՝ 150 գրամ, 12 բաժին վերցնողը՝ 200 գրամ: Եւ այդպես ամեն օր... Երբ բնակիչները բողոքում են, վաճառողները պատասխանում են, որ այդ սկզբունքի հացաթխման կետերից է գալիս, ուստի շահույթը հաց թխող օբյեկտներինն է: Գրամները գումարվելով տասնյակ կգ-ների են վերածվում... Այսպես հացի կորուստ են ունենում բնակիչները, դեռ չհաշված թերաշը: Եթե թերաշ չլիներ, ապա աջ ու ձախ անարգել ծեռքի վրա հաց չէր վաճառվի: Չէ՞ որ հացի այդքան մեծ արտահոսքը եւ՝ հացի գործարաններից, եւ՝ հացի խանութներից է լինում:

Դեկտեմբերի 1ին հացը ծեռքի վրա վաճառվում էր 100-120 դրամով, քանի որ հաղորդագիրներից շատերը բանկացման պատճառով կամ դեռեւս 6 դրամանոց հացի մնացորդները վաճառելով, այդ օրը հացի խանութներից անգամ իրենց հասանելիք հացը չէին ստացել...

Այժմ, երբ 1 կգ հացը 66 դրամ է, 1100 տոկոսով բանկացել է, չի կարելի այլ փակել ոչ հացի թերաշի, ոչ էլ ամեն կգ-անոց հացի մեջ 50 գ հաց պակաս տանալու փաստի առթիվ: Չէ՞ որ այդ գումարները ուռճացնում են որոշ մարդկանց գրպանները: Ուստի անհրաժեշտ է, որ կառավարության, հացի ու պարենի նախարարության կողմից կտրուկ միջոցներ ձեռք առնվեն:

Դեկտեմբերի 1ին դժգոհություններ էին լսվում նաեւ խնայդրամարկղերում ժամերով հերթ կանգնած թոշակառուների կողմից: Պատճառն այն էր, որ չէր փոխհատուցվել խոստացված փոխհատուցման գումարը՝ 930 դրամ: Այդ գումարը դեռեւս չեն ստացել բազմաթիվ բյուջետային կազմակերպություններ, իսկ ինքնաթիռնավարման անցած ծեռնարկությունները առավել ծանր վիճակում են: Շատերը դեռեւս հոկտեմբեր ամսվա աշխատավարձը չեն ստացել... Եթե հայ վիրաբույսը՝ Պերճ Պողոսյանը գլուխը բարձրացներ, պարա ցավով կտեսներ, որ «Հացի խնդիրը» չի լուծվել անգամ 21-րդ դարի նախաշեմին:

Անհրաժեշտ է շտապ կերպով հացի գործարաններում սկսել 350, 700 եւ 1050 գրամանոց կաղապարներով հացերի թխումը, որպեսզի ֆանտազիկ գների լաբիրինթոսում մարդիկ հնարավորության չափ միայն տուժեն:

ԷԼՄԱՏ ՄԵԼԻՔՅԱՆ

ԱԼԱՎԵՐԴԱՐԱ

Դաշխասզի պահանջը հիմնավոր չէր

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ի պատասխան «Փաստի» թղթակցի այն հարցին, թե ինչ պատճառով է հանրապետության գլխավոր դատախազը դիմել ԳԽ Արտաշատի շրջխորհրդի պատգամավոր Գյուրջյանի դեմ քրեական գործ հարուցելու համար, ՀՀ ԳԽ իրավական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Վիմ Բալայանն ընդգծեց, որ թերեւ պատճառ է բերվել առջեւինի գնեմ կրելու վասը: Բալայանի խոսքերով, դատախազը հաշվի չի առել այն իրողությունը, որ Գյուրջյանը մարտական ջոկատ է գլխավորել եւ գնեմն ստացել է Բերդաձորում: Արտաշատի շրջանից ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Գ. Դեւոխյանը բացատրել է նախագահությանը, որ ամբողջ շրջանն էլ տեղյակ էր, թե Գյուրջյանի մոտ գենք կա. վերջինս էլ այն երբեք չի թաքցրել:

Վիմ Բալայանը նշեց, որ դատախազի ներկայացրած մեղադրանքը առավել ես հիմնավոր չէր, քանզի Գյուրջյանը գենքը հանձնել է կամավոր:

Հիշեցնենք, որ ՀՀ ԳԽ նախագահությունը մերժել է դատախազի միջնորդությունը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ՓԱՐԻԶ

Ֆրանսիայում պատրաստվում են նշել խաչակրաց արշավանքի 900-ամյակը

Հայ աշխարհիկ մտավորականը եւ հոգեւոր ներկայացուցիչը կմասնակցե՞ն արդյոք դրան

Պապը հայտարարեց, թե «Քրիստոնեության եկեղեցին կմտցնի որոշ լուսաբանություններ իր անցյալի է՝ ներում եւ կջանա արդարել այն սարսափների մեկնաբանությունները, որոնք, իհարկե, խոր տեղի են ունեցել, բայց մինչ օրս ճիշտ չեն մեկնաբանվել»:

Ահա այս պատճառով Կլերմոն-Ֆերանի այժմյան արքեպս հայր Գերաբոտի Դարդելը որոշեց 1995 թ-ին տեղի ունենալիք 900 ամյակի արարողությունները ոգեկոչել «չափազանց զուսպ ու փափկանկյան» սահմաններում: Չի նպատակադրված ոչ մի զանգվածային ցույց, կրոնական արարողություն, մեծ բարիներ հաղորդում եւ այլն: Որոշվել են մի շարք «զուտ մտավորական բնույթի» հանդիպումներ. «Կլերմոն հաղորդի եկեղեցական ժողովը», «Առաջին խաչակրությունը» եւ «Բախումներից դեպի հրավախոսություն» բնաբներով: Հաջորդ տարվա արարողությունները, հիշատակման օրերը պիտի սկսվեն նոյեմբերի 21-ին մի դասախոսությունով, որին պիտի հաջորդի հետեւյալ օրը մի ընդհանուր հավաք ապրքի հրավիրելով բոլոր քրիստոնեական դավանանքների ներկայացուցիչներին, նույնիսկ մուսուլմաններին եւ հրեաներին:

Նոյեմբերի 25-ին կկազմակերպվի մի կլոր սեղան եւ... վերջապես նոյեմբերի 26-ին կմատուցվի «մի զուտ սուրբ պատարագ», դրսեւով ավարտելով ոգեկոչման արարողությունները:

Հակառակ որ պետական շրջանակներ շատ ջերմ չեն նայում «պետության ներկայությանը եկեղեցական արարողությունների մեջ», բայց ոմանց, այնուամենայնիվ, Ֆրանսիայի համար «պետական խոշոր դեմքեր մասնակցողով» օվերնացի նախկին հանրապետության նախագահ Վալերի Ժիսկար դ'Էստենի նախագահությամբ կկազմակերպվի համալսարանական մի խորհրդաժողով, նյութ ընտրելով «Կլերմոնի եկեղեցական ժողովը եւ առաջին խաչակրության հայտարարությունը»:

1995 թ-ի հունիսին մի այլ գիտաժողով է կազմակերպվելու, այս անգամ Ֆրանսիական ակադեմիայի անդամ Ժորժ Դյուբի ղեկավարությամբ:

Առաջին խաչակրաց արշավանքը տեղի էր ունեցել իրարահաջորդ երկու արշավանքներով: Առաջինի հիմքը տվորական խաղն էր, զինված ինչով պատահի:

Այս բանակն առաջնորդում էր Պիեռ Լերմիտը, «մուսուլմանների ձեռքից Քրիստոսի դամբարանը փրկելու եւ այսուհետեւ ասրբ հողին վերադարձնելու» կարգախոսով: Այս «բանակը» բառիս բուն իմաստով ոչնչացվեց բարբերի կողմից 1096-ին:

Երկրորդ արշավանքի բանակը բաղկացած էր մոտավորապես 30 հազար մարդկանցից, որոնք Գոդֆրոյի հրամանի ներքո էին հավաքված, լավ մարզված լինելով, նաեւ լավ զինված էին:

Այս իսկական ասպետ խաչակիրները Նիկայում, Անտիոքում եւ Երուսաղեմում մուսուլմաններին ոդդակի տակ հաշեցին:

Ահա այս շրջանում, Կիլիկիոն հայոց թագավորությունում Ռուբինյանները կարոլիկություն ընդունելով, Եւրոպայի հետ սերտ կապեր հաստատեցին, հայ իշխան ու իշխանուհիները արեւմտյան խաչակիրների հետ ամուսնանալով դեպի արեւմուտք կամուրջներ ձգեցին: Օվերնում այսօր ապրում են տասնյակ հազար Desarcmenien, Larmenien ազգանունով ֆրանսիացիներ:

ՇՐՋԱԼ

Անկարան սառեցնում է հարաբերությունները Մինսկի հետ

ԱՆԿԱՐԱ, 7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓՍՍ: Ի պատասխան լրտեսության մեջ մեղադրանքով երկու թուրք դիվանագետների՝ Բելառուսից արտաքսմանը, Թուրքիան սառեցրեց հարաբերությունները Բելառուսի հետ: Թուրքիայի արտգործնախարարության խոսնակ Աբամանը հաղորդել է, որ Անկարան չեղյալ է հայտարարում թուրք դաշտոնյաների՝ Բելառուս կատարելիք այցելությունները, բանակցությունները եւ երկու երկրների միջեւ դայմանագրերի ստորագրումը: Բացի այդ, Թուրքիան չեղյալ է հայտարարում Բելառուսին «էքսքլյուզիվ բանկ» դրամատական կողմից 100 մլն. դոլլարի վարկի հատկացումը:

Անցյալ ամիս Բելառուսում [illegible] Դիայի դեսպանատան երկու աշխատակիցներ արտաքսվեցին այդ երկրից՝ այդ բանից հետո, երբ հանրապետության անվտանգության մարմինները [illegible] կալեցին մի հաղորդագրություն, որը լրտեսական էր Թուրքիայի օգտին: Անկարան [illegible] էր այս մեղադրանքը: Աբամանը [illegible] տարարել է, որ Մինսկը չի կարող [illegible] համոզիչ փաստարկներ ներկայացնել եւ առաջարկել մեղադրանքները: Նրա խոսքերով, այդ հանգամանքը ստիպեց Թուրքիային սառեցնել հարաբերությունները Բելառուսի հետ:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Քլինթոնն ընդունեց Լլոյդ Բենսոնի հրաժարականը

Դեկտեմբերի 6-ին Բիլ Քլինթոնը հայտարարեց, որ ափսոսանքով է ընդունում ԱՄՆ Ֆինանսների նախարար Լլոյդ Բենսոնի հրաժարականը: Հայտնի է, որ Բենսոնը Քլինթոնի բիմի լավագույն ներկայացուցիչներից էր եւ նրա բարեկամը, սակայն վերջերս նա խարարը, դատճառաբանելով իր գերծանրաբեռնվածությունը, հրաժարական ներկայացրեց նախագահին նշելով, որ ցանկանում է վերադառնալ իր հարազատ նահանգը: Տեխաս եւ ավելի շատ ժամանակ հատկացնել ընտանիքին: Նույն օրը Քլինթոնը Ֆինանսների նոր նախարարի թեկնածությունը ներկայացրեց: ԱՄՆ Ֆինանսների նոր նախարար է նախկին բանկիր, Սոֆիսակ տան այժմյան «աստղ» Ռոբերտ Ռուբինը:

ՓՍՍ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Նավթի դաշարներ Վինձորի ամրոցում

Օրերս աշխարհի ժամուլի եւ գործարարների ուշադրությունը անսդասելիորեն կենտրոնացավ բրիտանական արխայական տիրույթներից 19-դ դարի նշանավոր կառույց Վինձորի ամրոցի վրա: Այստեղ հայտնաբերվել են նավթի մեծ դաշարներ: Էլիզաբեթ թագուհին արդեն հանձնարարել է կանադական նավթահանող ընկերություններից մեկին 95 թվականից սկսել նավթի արդյունահանումը: Սակայն թագուհու որոշումը առաջացրել է բրիտանացիների տագնաղը, չէ՞ որ Վինձորի ամրոցը Բրիտանիայի խոշոր դաշտական կենտրոններից մեկն է, ուր տարեկան այցելում են 4 մլն. զբոսաշրջիկներ: Սիեւնույն ժամանակ թագուհին օրինական իրավունք ունի տնօրինել իրեն դատկանող տարածքները ցանկացածի դեմ: Ամենայն հավանականությամբ այս իրավիճակում վերջին որոշումը կընդունի Յորքշիրյան հանձնաժողովը:

ՓՍՍ

Ամերիկացի կոնգրեսականները եւս թմրանյութեր են օգտագործել

Ամերիկացի կոնգրեսական Հենրիի դեկտեմբերի 5-ի ելույթը կրկին հուզում ներ է առաջացրել հասարակության շրջանում: Իր ելույթի՝ թմրանյութերին վերաբերող մասում նա հայտարարել է, որ, ինչպես եւ ամերիկացիների գերակշռող մասը, կոնգրեսի անդամներից յուրաքանչյուր չորրորդը ժամանակին օգտագործել է թմրանյութ: Նա նշել է, որ, ինչպես եւ նախագահ Քլինթոնը, ինքը եւս երիտասարդ տարիներին մարիխուանա է ծխել:

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Քաղաքացիական դատերազմի վտանգ Գազայում

Յասեր Արաֆաթը դեռ հավատում է իր աստղին

Հեղափոխությունից կառավարման անցնելը դյուրին չէ: ՊԱԿ-ի նախագահ Յասեր Արաֆաթը դրանում համոզվել է անձնական փորձով: Քառորդ դար նա մարմնավորում էր դաղեստինյան դիմադրության շարժումը: Նա դարտավորվել էր բոլոր ջանքերը գործադրել, որպեսզի իր ժողովուրդը դարս չմղվի դատերազմի ընթացքից:

Այս տարվա հոկտեմբերի 1-ին տարագրությունից վերադառնալով, Արու Ամարը (Արաֆաթի մարտական անունը) հաստատվեց Գազայի հատվածում եւ ջանում է յուրայիններին հավատացնել, թե իրը դեռ դեկավար է: Բազմաթիվ զինակիցների կողմից լքված, նախկին բենամի եւ ներկայիս գործընկեր Իսրայելի կշռադրանքին արժանացող, միջազգային վարկատուների օգնությունից զրկված «Ճեռակը» դեռ ուզում է հավատալ իր աստղին: Բայց դաժան իրականությունը դարբերաբար ի դեմս է հանում նրա հույսերը:

Իրականում Յասեր Արաֆաթը մեն-մենակ է մնացել իր նվաճած կասկածելի հաղթանակի դեմ հանդիման: Նա միայնակ է, քանի որ հեղափոխության արբունքը չկարողացավ զանազան եւ կառավարման դարտադրանքներից եւ շիամարձակվեց դատերազմից վերջնականապես անցնել խաղաղության: ՊԱԿ-ի դեկավարը ներկայումս խիստ վերահսկողության տակ է: Արաֆաթի «կնքահայր» ԱՄՆ-ը նրան հանդիմանում է իր համար միահեծանության, զաղտնալսության եւ մանավանդ յուրայիններին համախմբելու անկարողության համար: Արաֆաթի փաստական խնամակալը Իսրայելը, ինարկե, տասնամյակների ատելությունից հետո չի կարող նրան սիրել, բայց փորձում է հավատալ, որ ներկա իրավիճակում եւ «ինքնավարության» այս ժամանակաշրջանում Յասեր Արաֆաթը դեռ չոտի այնդիսի մրցակից, որը կկարողանար փոխարինել իրեն:

Բայց իրականում այդդե՞ս է արդյոք: «Խիզախների հաստատությունն» բնտրած Արաֆաթը միշտ օրս մի ահեծան է եղել: Նա չի վստահում սեյնին եւ Հանանա Աշրաուին, այլեւս չեն վստահում «Ճեռակին», որը երկարատեւ ճակատամարտից հետո դաղեստինցի առաքներին հասցրել է «Ավետյաց երկիր»:

Հրեական դետության զիջած այդ հսկայական հողատարածքի վրա է, որ դաղեստինցի արմատականները ու ծայրահեղականները արյունալի գործողություններով հասկացրին, որ իրենք բոլոր միջոցներով ընդդիմանալու են կամաբյանը: Նրանք բնավ չեն հրաժարվել Մեծավոր Արեւելքում խաղաղական նոր փարչակարգ հիմնելու երազանքից: Վերջերս «սիոնիստական բենամի» դեմ նրանք օգտագործում են մարհադարս ահաբեկիչների, որոնց գործողությունները հանգեցնում են բազմաթիվ անմեղ զոհերի: Բայց այս մարտավարության գլխավոր թիրախը Յասեր Արաֆաթն է: Մահափորձերի, վիրավորանքների, զոյցերի, սադրանքների եւ բախումների նոպատակն է վարկաբեկել ՊԱԿ-ի նախագահին եւ իր ժողովրդի աչքին ներկայացնել որպես Իսրայելի օրյակիվ դաշնակցի: Դա կողիս մաներ է, բայց առայժմ անվիճելի արդյունքներ է տալիս:

Իրոք, առաջին անգամն է, որ Գազայում ծագել է քաղաքացիական դատերազմի վտանգ: Այն կարող է տարածվել Այսրհորդանանում, որտեղ մի քանի օր առաջ «Համաս» կազմակերպության մարտիկների եւ դաղեստինյան ոստիկանության բախումների հետեւանքով 15 մարդ զոհվեց եւ ավելի քան 200-ը վիրավորվեց: Դաղեստինցի արմատականները դրա համար մեղադրեցին Արաֆաթին, որին անվանում են «դաղեստինյան բանտուստանի կառավարիչ», երբեմն էլ «Ռաբինի եւ ամերիկացիների ստրուկ, որը կարժանանա Սադաթի ճակատագրին»: Իր կողմից Ռաբինի կառավարությունը մի քանի շաբաթ է, ինչ ՊԱԿ-ի դեկավարին կոչ է անում անգործեն հարվածել ամեն տեսակ արմատականներին: Իսրայելը նրան նույնիսկ մատակարարում է հրազանների համար անհրաժեշտ տեղեկություններ, առանց ընդլայնելու դաղեստինցիների իրավունքները:

Այս դրությունում Արաֆաթի վերջին խորհրդականների միջեւ տարաձայնություններ են ծագել: Ներքին անվտանգության գծով դատասխանատու Ամին էլ Հինդին ՊԱԿ-ի դեկավարին հորդորում է ճգնել «Համասին», որն բնդամենը մի քանի հարյուր զինված մարտիկ ունի: Մյուս խորհրդականները Արաֆաթին շտապեցնում են վտանգում գտնել արմատականների հետ: Յասեր Արաֆաթը դեռեւս չի կողմնորոշվել: «Ես դեկավարում եմ ոչ թե ոչինչների, այլ ազատ ժողովրդի» [illegible] է կրկնել ՊԱԿ-ի նախագահը [illegible] դ. այսօր գլխավոր [illegible] բլեցը ոչ թե հոսել է [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Մեծարում էին անվանի կոմոզիտորին

«Ես ինչ բազմազգական հայր եմ զգում»

Ազգարոս Սարյանին Լին մեծարում կոմոզիտորին, ասենկավարին, մարդուն: «Մեծարողները ֆիլհարմոնիկ նվագախումբն ու Լորիս Ճգնավորյանն էին և երկու հազարամյա մի լսարան: Առած Հայաստանի լեփ-լեցուն դահլիճը:

Մարդուն մարդում ճակատագրի հարվածներն են կոել, դյուրությունը, որ սկզբից վերջ գենիր ձեռին անցավ, և դառն կորուստներ... Դաստիարակությունը, սակայն, նա կյանքի ամբիոն է հակադրել, որից Մարտիրոս բայց երազն ավելի է բանձրանում. նեռաքնում մեջերյա բոլոր նման վերերը, որ միշտ դիտի մարմանդ ծիսան, բույլին այրեն, մոխրացնեն, իսկ ուժեղին կոփեն, նրա հոգու բարին վերածելով մի նոր որակի: Այսոր դա թող լինի ցուրակի և կամերային նվագախմբի «Ինտրոդուկցիան և սկերցոն», որը դեռ չի հնչել, բայց որին սպասում ենք սարյանական տեսանելի հնչյուններին առնչվելու ակնկալիով:

Ազնվազարմ այս մարդուն էին մեծարում: Նրա կերտած երաժշտությամբ և համաշխարհային երկու գլուխգործոցով, որ հանդված եմ, սենչ են դեռ դասանի Ազգարոսի երեակայությունը:

Ռախմանինովի դաշնամուրի «Երկրորդ կոնցերտը» ֆիլհարմոնիկի հետ նվագում էր Արեմանդ Յոլչյանը:

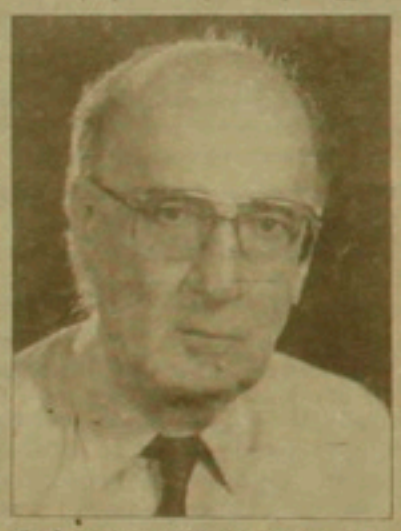

նը: Նրա կատարմամբ նույնը 25 տարի առաջ էի լսել այստեղ Երևանում Անդրկովկասի երիտասարդ երաժիշտ կատարողների մրցույթում: Այնքան հաղթողների թվում էր, սակայն էին առաջադ է խոստանում, բայց ինչոնս փայլեց, այնպես էլ անդրասնելիորեն հետացավ ստվարագիծ: Վերադարձը նույնպես անդրասելի էր և երբեմնի երկրագրուների դրակառելի ջոկաս էր ժողովել: Թե նրանց, բե ամբողջ դահլիճին դաշնակահարը հուսախաբ չարեց: Կոնցերտից ստացած դրական տպավորության ակնածանքին ակնածանքով ծնած ոռմանտիկային քառորդ դար անց ավելացել էր փորձով, իմացականով նվաճված խորությունը, որ նշանելի էր հաս կաղես բարդ մենկնաբանելի երկրորդ մասում: Առաջին և երրորդ մասերի երբեմնի անհոգ փայլին հա սունությանն նոր երանգ էր փոխանցվել: Նույն ուժեղ ձեռքերն էին, արագավազ մատները, հուզառաս ներքինը, բայց չանվի զգացողության արգելակներն, ինձ թվաց անվերջ էին գործում: Այս ամենն անցկացված էր նաև նրաժշտական մի նոր մասնագիտության կոմոզիցիայի կիլակնեով, ստեղծագործորեն վերամիտասավորված և փոխանցված բնածին անմիջականության վարոց ծանոր դորջ:

Լորիս Ճգնավորյանն այդ օրը երբ բայց երազն ավելի է բանձրանում. նեռաքնում մեջերյա բոլոր նման վերերը, որ միշտ դիտի մարմանդ ծիսան, բույլին այրեն, մոխրացնեն, իսկ ուժեղին կոփեն, նրա հոգու բարին վերածելով մի նոր որակի: Այսոր դա թող լինի ցուրակի և կամերային նվագախմբի «Ինտրոդուկցիան և սկերցոն», որը դեռ չի հնչել, բայց որին սպասում ենք սարյանական տեսանելի հնչյուններին առնչվելու ակնկալիով:

Ազնվազարմ այս մարդուն էին մեծարում: Նրա կերտած երաժշտությամբ և համաշխարհային երկու գլուխգործոցով, որ հանդված եմ, սենչ են դեռ դասանի Ազգարոսի երեակայությունը:

Ռախմանինովի դաշնամուրի «Երկրորդ կոնցերտը» ֆիլհարմոնիկի հետ նվագում էր Արեմանդ Յոլչյանը:

նը: Նրա կատարմամբ նույնը 25 տարի առաջ էի լսել այստեղ Երևանում Անդրկովկասի երիտասարդ երաժիշտ կատարողների մրցույթում: Ալիկը հաղթողների թվում էր, սակայն էին առաջադ է խոստանում, բայց ինչոնս փայլեց, այնպես էլ անդրասնելիորեն հետացավ ստվարագիծ: Վերադարձը նույնպես անդրասելի էր և երբեմնի երկրագրուների դրակառելի ջոկաս էր ժողովել: Թե նրանց, բե ամբողջ դահլիճին դաշնակահարը հուսախաբ չարեց: Կոնցերտից ստացած դրական տպավորության ակնածանքին ակնածանքով ծնած ոռմանտիկային քառորդ դար անց ավելացել էր փորձով, իմացականով նվաճված խորությունը, որ նշանելի էր հաս կաղես բարդ մենկնաբանելի երկրորդ մասում: Առաջին և երրորդ մասերի երբեմնի անհոգ փայլին հա սունությանն նոր երանգ էր փոխանցվել: Նույն ուժեղ ձեռքերն էին, արագավազ մատները, հուզառաս ներքինը, բայց չանվի զգացողության արգելակներն, ինձ թվաց անվերջ էին գործում: Այս ամենն անցկացված էր նաև նրաժշտական մի նոր մասնագիտության կոմոզիցիայի կիլակնեով, ստեղծագործորեն վերամիտասավորված և փոխանցված բնածին անմիջականության վարոց ծանոր դորջ:

Լորիս Ճգնավորյանն այդ օրը երբեմնի Սարյանին հանդիպեցրեց Ռեբիովեն մատուցեց «7-րդ սիմֆոնիան»: Անցյալ հանդեպում Շուբերտի «9-րդ սիմֆոնիան» տանով ներկայացնելուց հետո, սա միանգամայն տրամաբանական էր: Դիմիտրի սիրած Չայկովսկին և Մուսորգսկին, Վագներն և Ռիխարդ Շտրաուսը, Սեն-Սանսը, Դվորժակը, Շուբերտը և Բրամսը իրենց մի շարք հոյակերտներով էին այս անցումը: Բեթհովենի գլուխգործոցին հետևեցավ մասնագետ հասցրել էր նվագախումբն անհրաժեշտ կարգապահության, քանի որ Հայրենի և Մոցարտի երաժշտության նման սա էլ փոքրիկ կարգապանցություն իսկ չի հանդուրժում: Մնացածը շնորհն ու փորձը վճռեցին, և խառնաս զինվը ներկայացվեց իր կենարար փայլով:

Դիմելով Ազգարոս Սարյանին ու նրա սերնդակից բարեկամ կոմոզիտորներին դիտիմորը մեծարեց նրանց որպես 21-րդ դարի հայկական երաժշտության հիմնադիր դեմքերի, մեր ազգային կիրառդների և անանկելի հնչեցրեց մեծարվողի սիմֆոնիկ դասակերներից երեքը: Կատարման նորաձին մարդությունը հուզել էր կոմոզիտորին: Նա ասաց, որ նգնավորյանին հանդիպել է մեկ դրոշի տակ բերել մեր լավագույն երաժիշտներին: «Նվագախմբում նստածներից յուրաքանչյուրը, ասաց կարող է կոնսերվատորիայի դրդիսար լինել: Կան և վավերացված դրդիսարներ: Որպես մանկավարժ ու ռեկտոր, տասնամյակներ շարունակ հետևել եմ նրանց ստեղծագործական աճին և շատերին զավակ եմ համարում: Այսքանով, ես ինձ, բազմազգական հայր եմ զգում և երջանիկ եմ այդ զգացողությամբ»:

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՊԵԼԻՈՅԱՆ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏ

Ֆրանսիան սիրեց Վալմարի նկարչությունը

Ֆրանսիայի երեք քաղաքներում՝ Փարիզում, Գալերի Լեսան, հունիսի 7-13 ը, Մարսելում, Մակույրի տանը, հոկտեմբերի 28-նոյեմբերի 7 ը եւ 1 օրով Նիսում, Մակույրի տանը եւ հայկական դպրոցի դահլիճում ցուցադրվեցին Վալմարի (Վլադիմիր Մարգարյան) շուրջ 40 աշխատանքներ: Ցուցահանդեսի ջերմ ընդունելությանն արձագանքեց ոչ միայն հայ մամուլը («Յառաջ», Կարո Հովսեփյան), այլեւ ֆրանսիականը, մասնավորապես «Լը Մերիդիոնալը»՝ «Վալմար՝ հոգին Հայաստանի» վերնագրով: «Վալմարը շատ հազվագյուտ վավերական նկարիչ է, որն իր հմտություններին ու զգացմունքներին հավատարիմ՝ ներկայացնում է այսօրվա մարդուն, հային, նրա ապրելակերպը, հոգեվիճակը: Դիտել նրա ցուցահանդեսը, նշանակում է հոգով ընկղմվել հայկական մշակույթի մեջ»:

Վալմարի նկարչությունը հոգեւոր ներշնչման խտացված արտահայտություն է՝ խաղաղ ու բանիր գույնով, երաժշտական ռիթմի եւ հարմոնիայի մեջ: Նրա հատկապես ակրիլիկով արված աշխատանքներում լույսի բաշխված ու տեսանելի աղբյուրներ կան (Վալմարի աշխատանքներից շատերը Փարիզի հայկական եկեղեցու հարստությունն են):

Մարսելի ցուցահանդեսը հովանավորել էր հաղթաթղթեն Ռոբեր Վիգուրուն, որը Վալմարի նկարչությանը ծանոթ էր միայն տպագրված կաղապարներով եւ ցուցահանդեսի բացման գնահատական իր խոսքում նշեց, որ ուրախ է Մարսելի ավելի մասերին ներքայացնել այսչափ ինքնատիպ եւ հետաքրքիր մի աշխարհ: Վալմարի ավելի տի հետ հանդիպման առիթը Մարսելի Մակույրի տուն էր հյուրընկալել ծանոթ ճանաչված անձնավորությունների, արվեստագետների, այն օժանդակել էին հայկական բոլոր կուսակցություններն: Ցուցահանդեսը պատված մեծահոյակ գաղուն գրեց. «Վալմարը տաղանդավոր նկարիչ է, որը վարպետորեն եւ յուրահատուկ է տիրապետում իր արվեստին: Նրա կոմպոզիցիաները կառուցված են գիտակ եւ հանճարեղ ձեւով: Կանանց արքուն է նրա մատուցած արվեստում, որի մեջ հաճախ ներկա է պոեզիան: Վալմարին սպասում է լուսավոր ապագա»:

«Եթե որեւէ մեկն ուզում է արվեստում մկրտվել, Փարիզով պիտի անցնի, ասում է Վալմարը, իսկ բացված ցուցահանդեսներն ու այցելուները կարեւոր ազդակներն են նորից վրձին շարժելու»:

Ցուցահանդեսից հետո բազմաթիվ նկարներ գնվեցին: Վալմարն աշխատում է յուղաներկով, ջրաներկով, գուաշով, մաշիսով, ակրիլիկով: Վերջինիս հնարավորություններն ավելի լավ են ներկայացվում նրա աբստրակտ նկարներում: Վալմարի նկարչությունը մեղեդային հետաքրքիր հանդերձավորում ունի. պատարագի մեղեդին պատառին խիտ ներկանյութով շաղանակագույն, ոսկեդեղին, սեւ մեծածավալ ամփոփումների մեջ, քյուզերի շարքում՝ ռիթմի փոփոխությունը ենթադրում է նոր երանգների փոփոխություն, ներմուծում (կապույտ): 94-ին ստեղծված կտավներից շատերը (որոնք ներկայացվել են Ֆրանսիական ցուցադրության ժամանակ) «խեղդված» չեն պատկերի ու գծի որոշակիության մեջ: Նկարն իր ստեղծած տրամադրությամբ ոչ միայն երկար իր աջքեւ է պահում, այլեւ ականջումդ հնչող երաժշտության մեջ՝ տեսական ադրում է հիշողությանդ ծալքերում: Այդ է պատճառը, որ Փարիզի ցուցասրահներից մեկի նկար ոգեւորությամբ ստեղծված «տարօրինակ խառնուրդ է: Պետք է երկար եւ լավ նայել, նախքան նկարի գաղտնիքը նվաճելը»:

Ջուրակի նվագ երգին երգեհոնի ու թավջութակի ահագնացող ձայնանիշներ են միանում «Արհավիրք» շարքում: «Երկրաշարժի թեման սկզբում ավելի ֆիգուրատիվ էր, հետո սեղմվելով՝ ավելի հոգեւոր վերացարկումային արձագանգում ունեցավ»:

Մարսելի ցուցահանդեսի այցելուներից էր նաեւ ժան Տեր Մերկերյանը՝ տիկնոջ հետ: «Վալմարի ստեղծագործությունն այլ է ոգում նկարի նրբագեղությամբ, հետաքրքիր կոլորիտով, գույնի եւ նրբերանգների խաղով»:

Կտավին պատկերված «Պայքար», «Իրավիճակ» շարքերը այսօրվա աղումների, հոգեվիճակներ ընդհանրացված արտահայտությունն են, որտեղ տառապանքը, դժվարություններն ու նույնիսկ ողբերգությունը հավատի ու հույսի հորիզոններում կենաց ավելով պայծառանում են:

«Իմ նկարչության թեման մարդն է կամ նրա հետ կապված ներքին իրավիճակներն ու հոգեբանական խնդիրները» (Վալմար): Կանադահայ հանդակագործ Արտ Շամամյանը ֆրանսիական ցուցահանդեսի ժամանակ Վալմարի նկարչության մեջ հենց սա էր կարեւորում. «Նա ինձ համար հայենագործություն էր՝ մարդկային խնդիրների մեջ խորացող նկարչական աշխատանքով եւ անհատականությամբ»:

Ֆրանսիայում բացված ցուցահանդեսներն հաստատեցին մի հայացք, որ անցյալ տարի Հալեպում բացված ցուցահանդեսում Ռոբերտ Ռոբերանյանն էր գտել. «Ավելացնեն իր հոգեկան աշխարհը որպես գինի մատուցանում է մեզ»:

ՄԱՐՏԻՆ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ՏԱ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 7

Հիշատակի համերգ՝ Կամերային տանը

Դեկտեմբերի 7-ին, ի շարս այլ համերգասրահների, Կամերային տանն էլ երկրաշարժի զոհերի 6-ամյա հիշատակին նվիրված գրական երաժշտական կոմպոզիցիա էր ներկայանալու: Օլգա Սարգսյան, հանդիսավար Մարգիս Նազարյանի հանդիսավարության ներքո ասված խոքերի ու մենակատարների՝ ներանկցությամբ: Հանդեսի հանդիսավարն էր Ռամկավար ազատական կուսակցության:

Ջանգեզի երգչախումբ դրանց: Սուրբ Հայրապետական բնի առաջնորդական փոխանորդ Գարեգին Գրիգորյանի խոսքից եւ հայրենի հանգուցյալներին հետեւող անգլիական եղեռնագործը լուսավոր, նորը մի կերպար հյուսեցին: Շատերս կռահեցինք, որ դա կոմոզիտորի դրուստ Լուսինն էր, որ այդ գույներով հարը հիմա միայն երազում է այցելում:

զակային գրված մաների լույսը դարձնում է եկեղեցիի դատարանի հնչած հասվածներով: Թե երաժշտական մասում Ս. Բրամ Խաչատրյան լարային քառյակ Կոմիտաս «Չի՞ նար ես», «Երկինքն ամպել ա», Վլադիմիր Մարգարյան (դաշնակ), ժողովրդական մեղեդի «Բարև վանն անցավ», Մարգարիտ Շահինյանի Ջիվանի «Անի՞ ապրա», բասկետբոլի քառյակ Մեղեա Սրբուհի հանդանի դեկավարությամբ: Ամենամեծ Ամիտ եւ խոքավար Մկրտիչ Մկրտչյան, մենակատար Արթար Մոսիկյան: Ամենամեծ ելույթ ունեցավ Պիանոյան մեղեդին, Պանիկ վանի, Եկմալյանի «Պատարագ» եւ թե սոմոնում Սիլվա Յազբաշյան Վահագն Դավթյանի «Ճակատագիր», Վերա Հակոբյան Թեմիրանի «Ելեղեցին հայկական», «Հայու հոգին», Դավոյանի «Ոնմվինոց» հատվածներ, Ժաննեն Գեորգյան Սեռակի «Եռանդոյն որսատարագ» «Կոչեմ ապրդարդ», Ավետյանս Խաչատրյան Սիլվա Կապուտիկյանի «Երկնատրյան իմ եւ իմ միջեւ» կոմոզիցիան լալահառաչ սգանանդեսից ինտ. ճանկարագրել տվածը հանդերձությամբ եւ արժանապատիվ կրելու հայի ոգան հատուկ զուտ դրամ ուներ:

Ամփոփակային դրված մոմերը դեռ վառվում են: Իսկ մեր ներսի տանջարան վառվելու են միշտ:

Ա. Ս.

Աշխարհը՝ ծերունու պատուհանից

Մանկության տարի ցերմությունը, և հիստերիկական տպավորությունները տսք ոչահեր են դարձել, դուռվել նրա հիշողությանը, իսկ առաջ դարձել գույներ ու տրամադրություններ, դարձել Հովհաննես Հասմարարձուցի աշխարհը: Եւ անհ ժողովրդական արվեստի ոճական բանգարանի տասնեակում 10-ը օրն է, ինչ բացվել է նրա ցուցահանդեսը: Կարեն Սմբատյանն այցելուների մասին գրել է. «Հիասքանչ է: Շնորհավորում եմ» (Այցելուների մասնավոր յուրաքանչյուր ցուցահանդեսից հետո ստորագրում է, բաս նեռաբրիկ, հեղինակները կտրում եւ իրենց հետ տանում են այցելուների կարծիքները, համարելով, որ անվերադարձորեն այն իրենց է պատկանում: Սակայն նաեւ, որ անհրաժեշտ է բանգարանում ունենալ թարգմանչյան հեղի նակի բրդարանակ, որոշ նյութերով համոս կենսագրություն, լուսանկար եւ այլն):

Աստիրանս Տիգրան Ալեքսանյանի գրառումը. «Հիանալի է, սկսել ապրեմ ոչ եւ այսքանի մեծ հաջողություն... ցնցված եմ, նախանձում եմ: Շատ ուրախ եմ, որ այսքանի ոգեղիկներ ունենք»:

Կարելի է նկատել, որ նկարիչը «ոգեղիկային» տարիքի է եւ իր աշխարհը «ի մի է բերել» ոչ վաղ անցյալում: Այցելուներից Գեորգի Մարտիրոսյանը գրել է. «Նրա նկարներում ամեն ինչի մեջ Հարությունն է»: «Ցիրանի ծառ», «Բջնի», «Աստղ Շամբաղիճում», «Գեղարդ», «Իրիկնամուտ» եւ որոշ գործերում հայրենի բնությունն է, ամենքիս ատանը: Բազմաթիվ կտավներ ներկայացնում են գյուղի կյանքը, աշխատանքը, վարը, ցանքը, կալն ու բարիքը, առանց «ժամանակակից տեխնիկայի», մանր գյուղական միջոցներ արտ եկեղեցով, լծկաններով: Ուշագրավ են նաեւ գյուղական կյանքն ու կենցաղը պատկերող աշխատանքները:

Գալը չէ, թե դրսում գտան ձմեռ է: Գեղանկարիչ Հովհաննես Հասմարարձուցին իր ժողովրդի կյանքի ու բնաշխարհի ցերմությունը է լցրել բանգարանի չտաքացվող տարածները:

Յու. Ս.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏԱՅԻՆ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ

Տղամարդկանց հավաքականը դուրս եկավ 2-րդ տեղ

Մոսկվայում շարունակվող շախմատի համաաշխարհային օլիմպիադան հասել հասարակածը: 5-րդ տուրում Հայաստանի տղամարդկանց հավաքականը առաջին դարտությունը կրելով օլիմպիադայում եւ զիջելով Ուկրաինայի հավաքականին, վերելքով անցկացրեց հաջորդ 2 տուրերը. 8 հնարավորից վաստակեց 6 միավոր եւ միանգամից դուրս եկավ 2-րդ տեղ: 6-րդ տուրում մեր ընտրանին ուժերը չափեց Թուրքիայի հավաքականի հետ եւ հաղթեց 3.5-0.5 հաշվով: Հայաստանի հավաքականի առաջատար Ռաֆայել Վահանյանը, 2-րդ խաղատախտակի վրա հանդես եկող Վլադիմիր Հակոբյանը եւ 4-րդ տախտակը ներկայացնող Աշոտ Անանասյանն ապավնուրյան հասան իրենց մրցակիցների նկատմամբ: Միակ ոչ-ոքին արեց Սմբատ Լդուսյանը: 7-րդ տուրում Հայաստանի հավաքականի մրցակիցն էր Թուրքմենստանի թիմը: Այստեղ էլ նախորդ օլիմպիադայի բրոնզե մեդալակիրները հայ շախմատիստները հաղթեցին 3.5-0.5 հաշվով: Նորից միակ ոչ-ոքին արեց Սմբատ Լդուսյանը: Հայաստանի հավաքականին այս անգամ հաղթական միավորներ բերեցին Վլադիմիր Հակոբյանը, Աշոտ Անանասյանը եւ Արտաշես Մինասյանը: Ռաֆայել Վահանյանն այդ օրը հանգստանում էր:

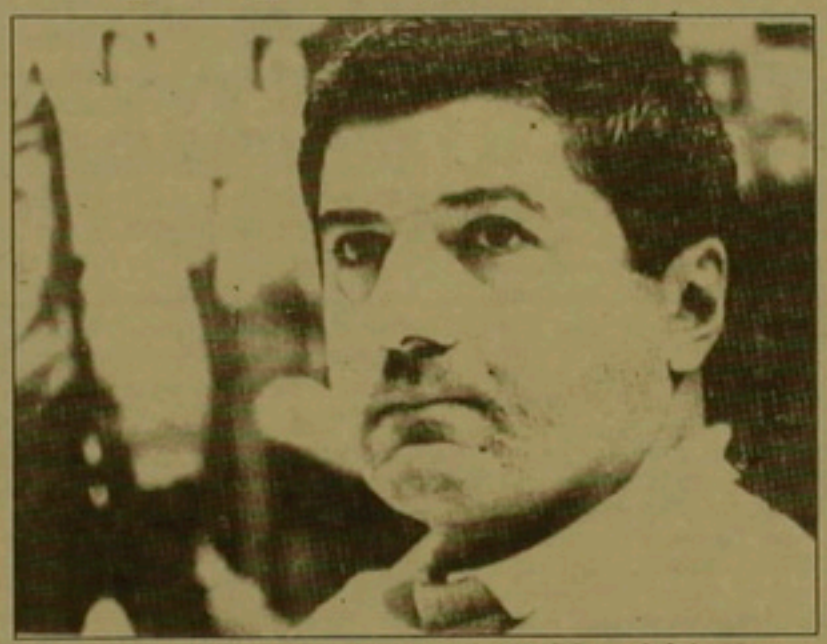

Օլիմպիադայում մեծ անակնկալ է մատուցում Ռուսաստանի 2-րդ հավաքականը, որը համալրված է գրոսմայստերներով 18-20 տարեկան շախմատիստներով: 7-րդ տուրում Ռուսաստանի երիտասարդական հավաքականը, 2.5-1.5 հաշվով հաղթելով Լիտվայի թիմին, փաստակեց 19.5 միավոր եւ դարձավ միանձնյա առաջատար: Հայաստանի հավաքականը վերջինիս զիջում է կես միավորով: Վերջապես օլիմպիադայում առաջին հաղթանակը տարավ աշխարհի չեմպիոն Գարի Կասպարովը, որը առավելության հասավ Ֆրանսիայի հավաքականի առաջատար Ժոել Լոյդի նկատմամբ:

Կանանց մրցաշարում գործնականում դժվար թե որեւէ մեկը կարողանա խանգարել Վրաստանի հավաքականին դառնալու օլիմպիադայի չեմպիոն: Վրաստանի հավաքականի գրոսմայստերական կազմը, որը գլխավորում է աշխարհի նախկին չեմպիոնուհի Մայա Չիբուրդանիձեն, մրցաշարի առաջին կեսում արդեն 2.5 միավորով առաջ է անցել մոտակա մրցակիցներից: Օլիմպիադայում վաս չի հանդես գալիս կանանց Հայաստանի հավաքականը: 6-րդ տուրում մեր շախմատիստուհիները մրցեցին Ղազախստանի շախմատիստուհիների հետ: Երկրի փայլուն հանդես եկավ թիմի առաջատար Էլինա Դանիելյանը, որը 5-րդ հաղթանակը տոնեց օլիմպիադայում, այս անգամ առավելության հասնելով վարձառու մրցակցի Էլվիրա Սախաձովի նկատմամբ: Ցավոք, Ասլանյանը դարտություն կրեց, եւ մրցամարտն ավարտվեց ոչ-ոքի 1.5-1.5: Հաղթանակի հասավ Լիտվայի հավաքականի հետ 7-րդ տուրի մրցավեճում հաջող խաղացող Աստղիկ Գրիգորյանը, որը հաղթեց Մարիչին: Իր հանդիպումը ոչ-ոքի ավարտեց Էլինա Դանիելյանը: Նորից անհաջողության մատնվեց Ասլանյանը: Դարձյալ արձանագրվեց ոչ-ոքի 1.5-1.5

Տղամարդիկ

6-րդ տուր

Հայաստան-Թուրքիա 3.5-0.5
Վահանյան-Արդուման 1-0
Հակոբյան-Սոյլու 1-0
Լդուսյան-Գուրան 1/2-1/2
Անանասյան-Խան. 1-0

7-րդ տուր

Թուրքմենստան-Հայաստան 0.5-3.5
Անգելդիեւ-Հակոբյան 0-1
Կակագելդիեւ-Լդուսյան 1/2-1/2
Անակով-Անանասյան 0-1
Օդեւ-Մինասյան 0-1

Առաջատարները 7 տուրից հետո

1. Ռուսաստան-2 19.5
2-6. Հայաստան 19
Ռուսաստան-1 19
Հարավսլավիա 19
Բոսնիա եւ Հերցեգ. 19
Էստոնիա 19
7-8. Հոլանդիա 18.5
Բուլղարիա 18.5
9-14. Գերմանիա 18
Իսպանիա 18
Ուկրաինա 18
Իսլանդիա 18
Լիտվա 18
Սլովակիա 18

Տղամարդիկ

6-րդ տուր

Ղազախստան-Հայաստան 1.5-1.5
Սախարովա-Դանիելյան 0-1
Թաջիեւա-Ասլանյան 1-0
Ուսկովա-Գրիգորյան 1/2-1/2

7-րդ տուր

Հայաստան-Հարավսլավիա 1.5-1.5
Դանիելյան-Ա. Մարիչ 1/2-1/2
Ասլանյան-Բոյկովիչ 0-1
Գրիգորյան-Մ. Մարիչ 1-0

Առաջատարները 7 տուրից հետո

1. Վրաստան 18
2-3. Հունգարիա 15.5
Սլովենիա 15.5
4. Ադրբեջան 15
5-9. Չինաստան 13.5
Ուկրաինա 13.5
Ղազախստան 13.5
Ռումինիա 13.5
Էստոնիա 13.5
10-13. Հայաստան 13
Ռուսաստան-2 13
Հարավսլավիա 13
Բուլղարիա 13

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Միլանն» այնուամենայնիվ դուրս եկավ խառնդ եզրափակիչ

Ավարտվեցին «Չեմպիոնների լիգայի» խմբային մրցաշարերը, եւ հայտնի դարձան խառնդ եզրափակիչի մասնակիցները:

Ա խմբում ժամկետից առաջ 1-ին տեղն առախոսվել էր Շվեդիայի «Գյոթեբորգ» թիմը: Վերջին տուրում նրա հանդիպումը «Բարսելոնի» հետ կարեւոր էր միայն վերջինիս համար: Ոչ-ոքի արդյունքն իսպանացիներին հաջորդ փուլի ուղեգիր էր դարձնում: Այդպես էլ եղավ: Բարսելոնում տեղի ունեցած մրցավեճում գրանցվեց 1-1 հաշիվը: «Մանչեսթրը», չնայած 3-0 հաշվով հաղթեց «Գալաթասարայի», եւ միավորներով հավասարվեց «Բարսելոնին», սակայն լրացուցիչ ցուցանիշներով զիջեց վերջինիս:

Ա խումբ

1-ին տուր

«Մանչեսթր»-«Գյոթեբորգ»	4-2
«Բարսելոն»-«Գալաթասարայ»	2-1

2-րդ տուր

«Գալաթաս.»-«Մանչեսթր»	0-0
«Գյոթեբորգ»-«Բարսելոն»	2-1

3-րդ տուր

«Մանչեսթր»-«Բարսելոն»	2-2
«Գյոթեբորգ»-«Գալաթասարայ»	1-0

4-րդ տուր

«Բարսելոն»-«Մանչեսթր»	4-0
«Գալաթասարայ»-«Գյոթեբորգ»	0-1

5-րդ տուր

«Գյոթեբորգ»-«Մանչեսթր»	3-1
«Գալաթասարայ»-«Բարսելոն»	2-1

6-րդ տուր

«Մանչեսթր»-«Գալաթասարայ»	3-0
«Բարսելոն»-«Գյոթեբորգ»	1-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Ս
1. «Գյոթեբորգ»	6	4	1	1	10-7	9
2. «Բարսելոն»	6	2	2	2	11-8	6
3. «Մանչեսթր»	6	2	3	1	10-11	6
4. «Գալաթաս.»	6	1	1	4	3-8	3

Բ խմբում նույնպես 2-րդ տեղի հարցը լուծվեց վերջին տուրում: «Պարի Սեն Ժերմենը» վաղուց առախոսվել էր խառնդ եզրափակիչի ուղեգիրը, իսկ «Բավարիան», Մոսկվայի «Սպարտակը» եւ Կիեւի «Դինամոն» հաջորդ փուլ դուրս գալու գրեթե հավասար հնարավորություններ էին դրսևորում: Սակայն նախկին ԽՍՀՄ երկու առաջատար թիմերը սխալված էին թողել ասպարեզը: «Պարի Սեն Ժերմենը», վերջին հանդիպումն էլ անցկացնելով գրոհային ոճով, 6-րդ անընդմեջ հաղթանակը տարավ, այս անգամ «Սպարտակի» նկատմամբ (4-1), եւ ինքնաթիռ ոչկորդ սահմանեց: Կիեւի «Դինամոն» սեփական հարկի տակ հաղթանակի դեռեւում խառնդ եզրափակիչի ուղեգիր էր ձեռք բերելու սակայն փորձառու «Բավարիան» բարձր մակարդակով անցկացրեց վճռորոշ այդ հանդիպումը եւ, հաղթելով 4-1 հաշվով, ուղի հարթեց հաջորդ փուլ:

Բ խումբ

1-ին տուր

«Պարի Ս.Ժ.»-«Բավարիա»	2-0
«Դինամո» Կ-«Սպարտակ» Մ	3-2

2-րդ տուր

«Սպարտակ» Մ-«Պարի Ս.Ժ.»	1-2
«Բավարիա»-«Դինամո» Կ	1-0

3-րդ տուր

«Դինամո» Կ-«Պարի Ս.Ժ.»	1-2
«Սպարտակ» Մ-«Բավարիա»	1-1

4-րդ տուր

«Պարի Ս.Ժ.»-«Դինամո» Կ	1-0
«Բավարիա»-«Սպարտակ» Մ	2-2

5-րդ տուր

«Բավարիա»-«Պարի Ս.Ժ.»	0-1
«Սպարտակ» Մ-«Դինամո» Կ	1-0

6-րդ տուր

«Պարի Ս.Ժ.»-«Սպարտակ» Մ	4-1
«Դինամո» Կ-«Բավարիա»	1-4

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Ս
1. «Պարի Ս.Ժ.»	6	6	0	0	12-3	12
2. «Բավարիա»	6	2	2	2	8-7	6
3. «Սպարտակ» Մ	6	1	2	3	8-12	4
4. «Դինամո» Կ	6	1	0	5	5-11	2

Գ խմբում դեռ եզրափակիչ տուրից առաջ հայտնի էին 1-ին երկու տեղերը գրաված թիմերը:

Գ խումբ

1-ին տուր

«Հայդուկ»-«Բենֆիկա»	0-0
«Անդերլեխտ»-«Սյլաուա»	0-0

2-րդ տուր

«Սյլաուա»-«Հայդուկ»	0-1
«Բենֆիկա»-«Անդերլեխտ»	3-1

3-րդ տուր

«Բենֆիկա»-«Սյլաուա»	2-1
«Հայդուկ»-«Անդերլեխտ»	2-1

4-րդ տուր

«Սյլաուա»-«Բենֆիկա»	1-1
«Անդերլեխտ»-«Հայդուկ»	0-0

5-րդ տուր

«Բենֆիկա»-«Հայդուկ»	2-1
«Սյլաուա»-«Անդերլեխտ»	1-1

6-րդ տուր

«Հայդուկ»-«Սյլաուա»	
«Անդերլեխտ»-«Բենֆիկա»	1-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Ս
1. «Բենֆիկա»	6	3	3	0	9-5	9
2. «Հայդուկ»	6	2	2	1	4-3	6
3. «Սյլաուա»	6	0	3	2	3-5	3
4. «Անդերլեխտ»	6	0	4	2	4-7	4

Դ խմբում անակնկալ էր հասունանում, սակայն դա տեղի չունեցավ: Չեմպիոնների գավաթակիր «Միլանը» է դարձվելով եւ զրկվելով սեփական հարկի տակ «Կազինոյին» հաղթելուց հետո (3-0) ձեռք բերած երկու միավորներից, վերջին տուրում, այն էլ Զալցբուրգում, դեռեւ է հաղթեր նույն «Կազինոյին»: Նույնիսկ ոչ-ոքի արդյունքը Ամստերդամի թիմին հաջորդ փուլի ուղեգիր էր տալիս: Սակայն «Միլանը» «Բավարիայի» դեմ մեծ դարձասխանասդությամբ անցկացրեց այդ կարեւոր խաղը եւ հասնելով 1-0 հաշվով, այնուամենայնիվ դուրս եկավ խառնդ եզրափակիչ: Այս փուլում դարձյալ նոր ուժով կրկին մի

Դ խումբ

1-ին տուր

«Այաքս»-«Միլան»	2-0
«Կազինո»-ԱԵԿ	0-0

2-րդ տուր

«Միլան»-«Կազինո»	0-3
ԱԵԿ-«Այաքս»	1-2

3-րդ տուր

ԱԵԿ-«Միլան»	0-[illegible]
«Կազինո»-«Այաքս»	0-0

4-րդ տուր

«Միլան»-ԱԵԿ	2-1
«Այաքս»-«Կազինո»	0-0

5-րդ տուր

ԱԵԿ-«Կազինո»	1-3
«Միլան»-«Այաքս»	0-2

6-րդ տուր

«Կազինո»-«Միլան»	0-1
«Այաքս»-ԱԵԿ	2-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Ս
1. «Այաքս»	6	4	2	0	8-1	10
2. «Միլան»	6	3	1	2	6-5	5
3. «Կազինո»	6	1	3	2	3-5	4
4. ԱԵԿ	6	0	2	4	4-8	2

Սկսած խառնդ եզրափակիչից, «Չեմպիոնների լիգայի» մրցաշարն անցկացվելու է գավաթային մրցակարգով, որի խաղացանկը վաղուց հայտնի է: Խառնդ եզրափակիչում եւ կիսաեզրափակիչում զույգերը միմյանց հետ մրցելու են 2 ական անգամ:

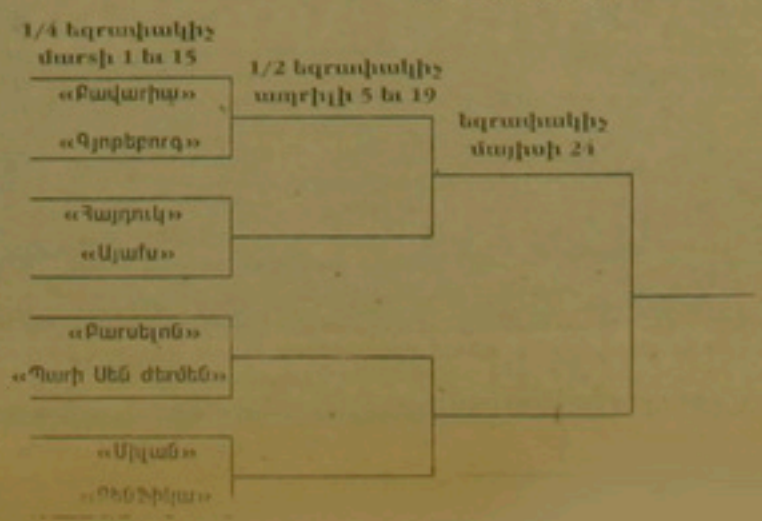

ՖՈՒՏԲՈԼ

Եւրոպական ազգային առաջնություններում

Անգլիա

Այս երկրի առաջնությունում հաղթողը սահմանվում է 3 միավոր: Առայժմ 1-ին հորիզոնականը զբաղեցնում է «Բլեքբորնը», որը վաստակել է 39 միավոր: Նրան հետաքրքրում է Անգլիայի չեմպիոն «Մանչեսթրը», որը վաստակել է 38 միավոր: 34 միավորով 3-րդ տեղում է «Նյու Քասլը»:

Բելգիա

13 տուրից հետո առաջատարներն են Բրյուսելի «Անդերլեխտը» եւ Լիեժի «Ստանդարտը», որոնք վաստակել են 20 ական միավոր: 3-րդ դիրքը զբաղեցնում է «Բրյուգեն», որն առաջատարներին զիջում է 3 միավորով:

Հոլանդիա

Այս երկրի առաջնությունում էլ առաջատարը հեղինակավոր թիմ է «Գլազգո Ռեյնջերսը», որը 15 հանդիպումներում ոչ մի միավոր չի կորցրել: 2-րդ տեղը զբաղեցնող «Սազերլենդը» առաջատարին զիջում է 2 միավորով: 3-րդ տեղում է «Հիբերնիանը» թիմը, որը վաստակել է 23 միավոր:

Հոլանդիա

Առաջնությունում տեղի է ունեցել 14 տուր: Առաջատարը «Ռոդա» թիմն է, որը 24 հնարավորից վաստակել է 23 միավոր: Վաս չէ հանդես գալիս նաեւ «Այաքսը», որը կորցրել է ընդամենը 2 միավոր եւ 22 միավորով զբաղեցնում է 2-րդ տեղը: 3-րդ հորիզոնականը զբաղեցնում է «Թվենտեն», որը վաստակել է 18 միավոր:

Ֆրանսիա

Մարսելի «Օլիմպիկի» իշխանությունից հետո, վերջին երկու տարիներին փոխվում են Ֆրանսիայի առաջնության առաջատարները: Եթե նախորդ մրցաշրջանում տոն էր տալիս «Պարի Սեն ժերմենը», որը գերազանցը է հանդես գալիս «Չեմպիոնների լիգայի» մրցաշարում, ապա ընթացիկ առաջնությունն անցնում է «Նանսի» նշանաբանով: Իր դիրքերը զիջել է նաեւ «Մոնակոյի» եւ Ֆրանսիայի հավաքականի կիսապաշտպան, հայազգի Յուրի Ջորկաեֆը: Ֆրանսիայի նախորդ առաջնության գլխավոր ռմբարկուն ընթացիկ առաջնության 19 տուրից հետո [illegible]

Ֆրանսիայի 1-ին դիվիզիոնի առաջնության մրցաշարային աղյուսակը 19 տուրից հետո

	Հ	Ո	Պ	Գ	Ս
1. Նանս	11	8	0	36-16	41
2. Պարի Ս. Ժ.	10	5	4	29-16	35
3. Լիոն	9	6	4	29-20	33
4. Կանն	9	4	6	27-17	31
5. Օֆեր	7	9	3	33-18	30
6. Ստրասբուրգ	9	3	7	26-21	30
7. Բորդո	8	6	5	27-24	30
8. Լենս	7	8	4	25-18	29
9. Մարսիլ	7	6	6	25-27	27
10. Ռենն	6	6	7	23-30	24
11. Սենտ Էթիեն	6	5	8	23-22	23
12. Մոնակո	5	8	6	17-16	23
13. Մեց	6	5	8	21-28	23
14. Բաստիա	5	6	8	21-28	21
15. Հավր	3	11	5	19-23	20
16. Լիլ	5	5	9	13-23	20
17. Կաեն	5	3	11	19-27	18
18. Նիս	4	6	9	17-26	18
19. Սեն	5	3	11	21-38	18
20. Սենթեթյե	2	9	8	16-29	15

digitised by A.R.A.R.@

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ մամուլի տարածման գործակալության կողմից ներմուծման իրականացվել եւ վաճառվում է Գերմանիայի «Ենիշերս» ֆիրմայի (Նյու Յորք) հրատարակած «Պեղին էջեր եւ բիզնեսի առիթակ էջեր» (1994-1995) հանրագիտարան-հեռախոսային բարձրորակ տեղեկատու, հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով:

Տեղեկատուն լիովին ինչպես Երեւանի եւ հանրապետության, այնպես էլ ամբողջ հանրապետության ճշգրիտ աղբյուր: Բացի հասցե-հեռախոսային տեղեկատվությունից, այն պարունակում է պատմաաշխարհագրական, մշակութային, նկարագրական ակնարկներ, տնտեսագիտա-ճանապարհորդային տեղեկատվություն, չափագրություններ, օրացույցներ եւ այլն:

Տեղեկագիրն անհրաժեշտություն է հիմնարկ-ձեռնարկությունների, կազմակերպությունների, ֆիրմաների, բիզնես-մենների, գործարար մարդկանց, հաղորդագիրների, օտարերկրյա դեսպանատների ներկայացուցչությունների համար:

Վաճառքը կատարվում է ինչպես կանխիկ, այնպես էլ փոխանցումով:

ՀՀ մամուլի տարածման գործակալություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրկին խնդրում ենք այն բաժանորդներին, որոնք աղբիկ-օգուստս ամիսներին լրացուցիչ վճարել են 25-ական դրամ, բաժանորդագրված «Օգոնյոկ» ամսագրի հավելվածի ներառիչ գրքերի ստացման համար, ներկայանալ մամուլի տարածման գործակալության (Երեւան-5 «Մասունքի Դավթի» հրապարակ 2, 3-րդ հարկ) գրքերը ստանալու: Բաժանորդագրված գրքերը բաց են թողնվում ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 10-ից 15-ը:

Հասանելի են հետեւյալ գրքերը

1. Ա. Գյուրմա 12 եւ 15 հատորները
2. Մաքիա ի յուրար 3-րդ հատորը
3. Ալդանով 1 եւ 3 հատորները
4. Է. Սյու 1-6 հատորները
5. Է. Պո 1-4 հատորները
6. Ա. Մարտա 1, 2, 3, 4, 6 հատորները
7. Ա. Ռիդ 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 հատորները

Գրքերը տրանսպիս անհրաժեշտ է ներկայացնել լրացուցիչ մուծման կտրոնները, ինչպես նաեւ փոստային բաժանմունքներում գտնվող նախկին համարների հատորը: Հայտարարությունը հրապարակելուց մեկ ամսվա ընթացքում չներկայանալու դեպքում գրքերը դրվելու են ազատ վաճառքի:

ՀՀ մամուլի տարածման գործակալություն

Շահագրգռվածություն գուցաբերելու հրավեր

Գյուղատնտեսության նախարարությունը Համաշխարհային բանկի կողմից վարկավորվող Հայաստանի ոռոգման համակարգի վերակառուցման ծրագրի իր գրասենյակի միջոցով փնտրում է ինժեներական փորձված ինստիտուտներ եւ մասնավոր ընկերություններ ծրագրով նախատեսված ջրանցքների դասվերների, ճնշումային ջրատար խողովակաբարերի, դոմդակայանների եւ խորքային հորերի նախնական եւ բանվորական նախագծերի եւ դայմանագրային փաստաթղթերի դատրաստման համար:

Շահագրգիռ կազմակերդությունները կարող են նախնական որակավորման փաստաթղթերի դատրաստման համար ուղեցույց ստանալ ծրագրի գրասենյակում դեկտեմբերի 7-ից մինչեւ 12-ը. Հանրապետության հրապարակ 2, Գյուղատնտեսության նախարարություն, հ. 108 սենյակ հասցեով:

Նախնական փաստաթղթերը ներկայացնելու վերջին ժամկետը դեկտեմբերի 19-ն է: Հեռ. 56-34-37, 52-63-85

Վաճառում եմ

2 սենյականոց բնակարան Նորքի 2-րդ զանգվածում, քարե շենքի 3-րդ հարկում, 28 մ², ընդհանուր մակերեսով, առանձնացած դատշգամբով: Զանգահարել 62-89-76 կամ 62-85-75 հեռախոսահամարներով:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի ոռոգման համակարգի վերակառուցման Համաշխարհային բանկի ծրագրի գրասենյակին անհրաժեշտ են շինարարության դրահսկման փորձված (ամենաքիչը 10 տարվա փորձ ջրատնտեսական շինարարությունում) ճարտարագետ եւ հաշվադահ: Անգլերեն լեզվի իմացությունը դարտադիր է:

Տեղեկությունների համար դիմել՝ Երեւան, Հանրապետության հրապարակ 2, 108 սենյակ:
Հեռ. 52-63-85, 56-34-37:

ՄԱԿ-Ը ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՄՐՑՈՒՅԹ

Միացյալ Ազգերի զարգացման ծրագիրն ազգային կառույցների հետ համատեղ նախաձեռնել է մարդկային զարգացման ազգային զեկույցի դատրաստումը: Զեկույցի նդատակն է ներկայացնել մարդկային զարգացման բնութագրերը Հայաստանում եւ քննարկել զարգացման խնդիրները: Զեկույցը ընդգրկելու ներդիր տեքստեր, որոնք ներկայացնում են Հայաստանն իր առանձնահատկություններով եւ բնորոշ խնդիրներով, ուսումնասիրվել են, հետազոտվել եւ գրված են սեղմ ժուռնալիստական ոճով: Ներդիրները դատրաստելու նդատակով ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագիրը հայտարարում է բաց մրցույթ, որին կարող են մասնակցել բոլոր ցանկացողները: Նախատեսվում է ընդգրկել ներդիրներ հետեւյալ բովանդակությամբ. երկրաչափը Հայաստանում, դատերազմը Ղարաբաղում, շրջափակումը, փախստականները, ուղեղի եւ աշխատուժի արտահոսքը, սփյուռքը, մեկանգամ լճի հիմնադրումը, ընտանեկան ճգնաժամը, աղքատությունը Հայաստանում, կանանց սոցիալական ապահովությունը, կանանց առողջության նկարագիրը, կանայք տնտեսությունում, կանանց կրթությունը, կանայք հասարակական կյանքում, աշխատող կանայք: Մրցույթի մասնակիցները խրախուսվում են ընտրել նաեւ այլ թեմաներ դատմական, մշակութային եւ այլն, որոնք լավագույն կերդով կներկայացնեն Հայաստանը: Մեկ ներդիրի տեքստի ծավալը չդետք է գերազանցի 500 բառը: ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագիրն իրավունք է վերապահում խմբագրել/կրճատել ներկայացված տեքստերը: Զեկույցում տդագրված լավագույն տեքստերի հեղինակները կվարձատրվեն 50-ից 100 ԱՄՆ դոլար: Համակարգիչով տդագրված տեքստերն ընդունվում են աշխատանքային ժամերին ՄԱԿ-ի Հայաստանի գրասենյակում մինչեւ ս. թ. դեկտեմբերի 25-ը:

SABERATOURS
SEVAN VOYAGES
SABERATOURS
SEVAN VOYAGES
SABERATOURS
SEVAN VOYAGES

EREVAN-PARIS-EREVAN

Երեւան, 375010, Հանրապետության փ. 37
հեռ. 52-54-48, 52-85-48
Ֆաքս՝ 56-40-30, տելեքս՝ 243147 SEVANSU
SABERATOURS
31, Rue d'Argenteuil 75001 Paris
tel: 42-61-51-13, fax: 42-61-94-53
SEVAN VOYAGES
48, Cours de la Liberté 69003 Lyon
tel: 78-60-13-66, fax: 78-60-92-26

«ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆԸ» ՍՊԱՍՈՒՄ Է ՁԵՁ

Բավական է դիմել
«Երեւան» կինոթատրոնի դիմաց գտնվող

«Սաբերատուր-Սեւան»
ֆիրմային,

եւ մի քանի դրամ անց կունենաք
Ֆրանսիայի մայրաքաղաք
Փարիզի
կամ Հոլանդիայի մայրաքաղաք
Ամստերդամի
ավիատոմս,
որտեղից տարբեր ավիաընկերությունների
օդանավերով կկարողանաք հասնել
աշխարհի ամեն մի դաղաք:

«Փարիզ Գոլ» (Փարիզ) եւ
«Սիպոլ» (Ամստերդամ)
օդանավակայաններում
ձեզ կդիմավորեն
«Հայկական ավիաուղիների»
ներկայացուցիչները,
որոնք կօգնեն լուծելու ձեր խնդիրները:

digitised by A.R.A.R.@